HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera întâi)

24 mai 2007 *

În cauza T-151/01,

Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH, fostă Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland AG, cu sediul în Köln (Germania), reprezentată de W. Deselaers, B. Meyring, E. Wagner și C. Weidemann, avocats,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată inițial de domnul S. Rating, ulterior de domnul P. Oliver, de doamna H. Gading și de domnul M. Schneider și în final de domnii W. Mölls și R. Sauer, în calitate de agenți,

pârâtă,

susținută de

Vfw AG, cu sediul în Köln (Germania), reprezentată de H. F. Wissel și J. Dreyer, avocats,

* Limba de procedură: germana.

și de

Landbell AG für Rückhol-Systeme, cu sediul în Mainz (Germania),

BellandVision GmbH, cu sediul în Pegnitz (Germania),

reprezentate de A. Rinne și A. Walz, avocats,

interveniente,

având ca obiect anularea Deciziei 2001/463/CE a Comisiei din 20 aprilie 2001 privind o procedură de aplicare a articolului 82 [CE] (cauza COMP D3/34493 — DSD) (JO L 166, p. 1),

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE
(Camera întâi),

compus din domnul R. García-Valdecasas, președinte, domnul J. D. Cooke și doamna I. Labucka, judecători,

grefier: doamna K. Andová, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 11 și 12 iulie 2006,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic

A — *Decret privind prevenirea producerii de deșeuri de ambalaje*

1 La 12 iunie 1991, guvernul german a adoptat Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfällen [decret privind prevenirea producerii de deșeuri de ambalaje (BGBl. 1991 I, p. 1234)], a cărui versiune revizuită – aplicabilă în prezenta cauză – a intrat în vigoare la 28 august 1998 (denumit în continuare „decretul" sau „decretul privind ambalajele"). Acest decret are drept obiect prevenirea și diminuarea repercusiunilor asupra mediului ale deșeurilor de ambalaje. În acest scop, decretul obligă producătorii și distribuitorii să returneze și să recupereze ambalajele de vânzare uzate, în afara sistemului public de eliminare a deșeurilor.

2 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din decret, ambalajele de vânzare (denumite în continuare „ambalajele") sunt acelea care ambalează, la punctele de vânzare, un articol destinat consumatorului final. Este vorba, de asemenea, de ambalaje utilizate de comercianți, de restaurante și de alți prestatori de servicii cu scopul de a permite sau de a facilita livrarea produselor către consumatorul final (ambalaje de serviciu), precum și de vesela și tacâmurile de unică folosință.

3 La articolul 3 alineatul (7) din decret, producătorul este definit ca fiind orice persoană care produce ambalaje, materiale pentru ambalaje sau produse care permit fabricarea directă a ambalajelor, precum și orice persoană care introduce ambalaje pe teritoriul german. În privința distribuitorului, articolul 3 alineatul (8) din decret prevede că este vorba despre orice persoană care pune în circulație ambalaje, materiale pentru ambalaje sau produse care permit fabricarea directă a ambalajelor ori mărfuri ambalate, indiferent de nivelul circuitului de distribuție. Societățile de vânzare prin corespondență constituie, de asemenea, distribuitori în sensul decretului. În sfârșit, consumatorul final este definit la articolul 3 alineatul (10) din decret ca fiind orice persoană care nu mai revinde marfa în forma în care aceasta i-a fost livrată.

4 Producătorii și distribuitorii de ambalaje își pot îndeplini în două moduri obligația de preluare și de recuperare care le este impusă prin decret.

5 Pe de o parte, conform articolului 6 alineatele (1) și (2) din decret, producătorii și distribuitorii trebuie să preia în mod gratuit ambalajele utilizate de consumatorii finali, la punctul de vânzare sau în proximitatea acestuia, și să le supună unei recuperări (sistem denumit în continuare „sistemul individual"). Obligația de preluare a unui distribuitor se limitează la tipurile, formele și mărimile de ambalaje, precum și la produsele ambalate care fac parte din gama sa de produse. Pentru distribuitorii care dispun de suprafețe de vânzare mai mici de 200 m^2, obligația de preluare este limitată la ambalajele produselor ce poartă mărcile vândute de distribuitor [articolul 6 alineatul (1) a patra și a cincea teză din decret]. Potrivit articolului 6 alineatul (1) a treia teză din decret, în cadrul unui sistem individual, distribuitorul trebuie să semnaleze consumatorului final posibilitatea de restituire a ambalajului „prin panouri ușor de recunoscut și lizibile".

6 Pe de altă parte, potrivit articolului 6 alineatul (3) prima teză din decret, producătorii și distribuitorii se pot afilia la un sistem care asigură o colectare regulată, pentru întregul teritoriu de desfacere al distribuitorului, a ambalajelor de vânzare uzate de la consumatorul final sau din proximitatea domiciliului acestuia, cu scopul de a le

supune unei recuperări (sistem denumit în continuare „sistemul colectiv"). Producătorii și distribuitorii care aderă la un sistem colectiv sunt exonerați de obligațiile de preluare și de recuperare pentru toate ambalajele acoperite de acest sistem. Potrivit punctului 4 alineatul (2) a doua teză din anexa I la articolul 6 din decret, producătorii și distribuitorii trebuie să evidențieze participarea lor la un sistem colectiv „prin etichetare sau prin orice alt mijloc adecvat". Astfel, aceștia pot menționa participarea lor pe ambalaje sau pot utiliza alte măsuri, cum ar fi, de exemplu, o informare a clientelei la locul de vânzare sau o notă atașată ambalajului.

7 Potrivit articolului 6 alineatul (3) a unsprezecea teză din decret, sistemele colective trebuie să fie agreate de autoritățile competente ale landurilor în cauză. Pentru a fi agreate, aceste sisteme trebuie, în special, să aibă un grad de acoperire care să se întindă pe teritoriul cel puțin al unui land, să realizeze colectări regulate în proximitatea domiciliului consumatorilor și să fi semnat acorduri cu colectivitățile locale însărcinate cu gestiunea deșeurilor. Orice întreprindere care îndeplinește aceste condiții într-un land poate organiza acolo un sistem colectiv agreat.

8 Începând cu 1 ianuarie 2000, sistemele individuale și sistemele colective sunt obligate să respecte aceleași rate de recuperare. Aceste rate, care figurează în anexa I la decret, variază în funcție de materialul din care este alcătuit ambalajul. Îndeplinirea obligațiilor de preluare și de recuperare este garantată, în cazul sistemului individual, prin atestări eliberate de experți independenți și, în cazul sistemului colectiv, prin furnizarea de date verificabile asupra cantităților de ambalaje colectate și recuperate.

9 Pe de altă parte, articolul 6 alineatul (1) a noua teză din decret indică faptul că, dacă un distribuitor nu își îndeplinește obligația de preluare și de recuperare prin intermediul sistemului individual, trebuie să facă acest lucru prin intermediul unui sistem colectiv.

10 În această privință, în observațiile din 24 mai 2000, comunicate Comisiei în cadrul procedurii administrative (denumite în continuare „observațiile autorităților germane"), autoritățile germane au indicat faptul că decretul privind ambalajele permite unui distribuitor să combine preluarea în proximitatea spațiului comercial, în cadrul unui sistem individual, și colectarea din proximitatea consumatorului final, în cadrul unui sistem colectiv, prin participarea la sistemul colectiv doar pentru o parte din ambalajele puse în circulație pe piață de acesta.

11 În cadrul observațiilor autorităților germane, a fost de asemenea indicat faptul că, dacă distribuitorul alegea să participe la un sistem colectiv pentru totalitatea ambalajelor pe care le comercializa, acesta nu mai era supus obligațiilor prevăzute la articolul 6 alineatele (1) și (2), ceea ce însemna că o soluție de eliminare individuală *a posteriori* nu era posibilă. În schimb, dacă distribuitorul alegea să participe de la început la un sistem individual, o participare ulterioară la un sistem colectiv era posibilă dacă rata de recuperare nu era atinsă în cadrul eliminării individuale.

B — *Sistem colectiv al Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH și contract de utilizare a logoului*

12 Începând din 1991, Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH (denumită în continuare „reclamanta" sau „DSD") este singura societate care exploatează un sistem colectiv pe întreg teritoriul german (denumit în continuare „sistemul DSD"). În acest scop, DSD a fost agreată, în 1993, de autoritățile competente ale tuturor landurilor.

13 Relațiile dintre DSD și producătorii și distribuitorii participanți la sistemul său sunt reglementate printr-un contract-tip care are ca obiect utilizarea logoului Der Grüne Punkt (denumit în continuare „contractul" sau „contractul de utilizare a logoului").

Prin semnarea acestui contract, întreprinderea care se afiliază la sistem este autorizată, în schimbul unei remunerații, să aplice logoul Der Grüne Punkt pe ambalajele de vânzare incluse în sistemul DSD [articolul 1 alineatul (1) din contractul de utilizare a logoului].

14 DSD asigură, în contul întreprinderilor afiliate la sistemul său, colectarea, trierea și recuperarea ambalajelor de vânzare uzate cu care acestea au hotărât să participe la sistemul DSD, preluând astfel obligația acestora de preluare și recuperare a respectivelor ambalaje (articolul 2 din contract).

15 Întreprinderile afiliate sunt obligate să notifice tipurile de ambalaje pe care doresc să le elimine prin intermediul sistemului DSD și să aplice logoul Der Grüne Punkt pe fiecare ambalaj aparținând acestor tipuri și destinat consumului intern în Germania, pentru ca DSD să poată elibera întreprinderea afiliată de această obligație [articolul 3 alineatul (1) din contract].

16 Utilizatorul logoului plătește către DSD o redevență pentru toate ambalajele purtând logoul Der Grüne Punkt pe care le distribuie pe teritoriul german în temeiul contractului de utilizare a logoului. Excepțiile de la această regulă trebuie să facă obiectul unui acord scris separat [articolul 4 alineatul (1) din contract]. Articolul 5 alineatul (1) din contract prevede, de asemenea, că toate ambalajele care poartă logoul Der Grüne Punkt distribuite de utilizatorul logoului pe teritoriul german sunt facturate [articolul 5 alineatul (1) din contract].

17 Cuantumul redevenței este calculat pornind de la două tipuri de elemente, și anume, pe de o parte, greutatea ambalajului și tipul de material utilizat și, pe de altă parte, volumul sau suprafața ambalajului. Redevențele sunt calculate fără majorare cu caracter de beneficii și sunt destinate exclusiv acoperirii costurilor de colectare, de triere și de recuperare, precum și a cheltuielilor administrative aferente [articolul 4 alineatele (2) și (3) din contract]. Redevențele pot fi modificate prin decizia DSD dacă aceste costuri variază.

18 În cadrul sistemului DSD, ambalajele ce poartă logoul Der Grüne Punkt pot fi primite fie în pubelele speciale și diferențiate în funcție de material (metale, plastic sau materiale compozite), fie în containere instalate în proximitatea locuințelor (în special pentru hârtie și sticlă), în timp ce deșeurile reziduale trebuie să fie aruncate în pubelele sistemului public de eliminare a deșeurilor.

19 În același timp, DSD nu colectează și nici nu recuperează ea însăși ambalajele uzate, ci subcontractează acest serviciu întreprinderilor de colectare locale. Relațiile dintre DSD și aceste întreprinderi sunt reglementate printr-un contract-tip, modificat în mai multe rânduri, care are ca obiect crearea și exploatarea unui sistem de colectare și de triere a ambalajelor. În temeiul acestor contracte de servicii semnate între DSD și 537 de întreprinderi locale, fiecare dintre aceste întreprinderi dispune de dreptul exclusiv de a realiza colectarea ambalajelor în contul DSD într-o zonă determinată. Odată triate, aceste ambalaje sunt transportate la un centru de reciclare pentru a fi recuperate.

20 Contractul de servicii face obiectul Deciziei 2001/837/CE a Comisiei din 17 septembrie 2001, în cadrul unei proceduri declanșate în temeiul articolului 81 [CE] și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cauzele COMP/34493 — DSD, COMP/37366 — Hofmann + DSD, COMP/37299 — Edelhoff + DSD, COMP/37291 — Rechmann + DSD, COMP/37288 — ARGE și alte cinci întreprinderi + DSD, COMP/37287 — AWG și alte cinci întreprinderi + DSD, COMP/37526 — Feldhaus + DSD, COMP/37254 — Nehlsen + DSD, COMP/37252 — Schönmakers + DSD, COMP/37250 — Altvater + DSD, COMP/37246 — DASS + DSD, COMP/37245 — Scheele + DSD, COMP/37244 — SAK + DSD, COMP/37243 — Fischer + DSD, COMP/37242 — Trienekens + DSD, COMP/37267 — Interseroh + DSD) (JO L 319, p. 1). Această decizie face obiectul unei acțiuni în anulare introduse de reclamantă în cauza T-289/01, Duales System Deutschland/Comisia.

Situația de fapt

21 La 2 septembrie 1992, DSD a notificat Comisiei, pe lângă statutul său, un anumit număr de acorduri, printre care contractul de utilizare a logoului și contractul de servicii, cu scopul de a obține o atestare negativă sau, în lipsa acesteia, o decizie de exceptare.

22 După publicarea în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* din 23 iulie 1997 (JO C 100, p. 4) a comunicării făcute în conformitate cu articolul 19 alineatul (3) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81 CE] și [82 CE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3), în care Comisia anunța intenția sa de a se pronunța în favoarea acordurilor notificate, aceasta a primit observații din partea terților interesați privind, în special, diferite aspecte ale aplicării contractului de utilizare a logoului. În particular, acești terți interesați denunțau o pretinsă denaturare a concurenței rezultând din plata unei duble redevențe în caz de participare la sistemul DSD și la cel al unui alt prestator de servicii.

23 La 15 octombrie 1998, DSD a prezentat Comisiei o serie de angajamente destinate să evite ca producătorii și distribuitorii de ambalaje afiliați la sistemul DSD să plătească o redevență dublă în cazul în care participau la un alt sistem colectiv ce opera la nivel regional. În particular, DSD avea în vedere situația în care ar fi create, în paralel cu sistemul DSD, alte sisteme colective, limitate la unul sau mai multe landuri. În această ipoteză, ambalajele de același tip aparținând aceluiași distribuitor sau producător puteau fi returnate, în aceste landuri, de unul dintre noile sisteme colective, iar în alte landuri de sistemul DSD. Angajamentul DSD în această privință era următorul [considerentele (4), (58) și (59) ale deciziei atacate]:

„Dacă alte sisteme decât [sistemul DSD], operând la nivel regional, sunt înființate și agreate oficial de cele mai înalte autorități ale landului, conform articolului 6 alineatul (3) din decretul privind ambalajele, [DSD] este dispusă să pună în aplicare

contractul de utilizare a logoului, astfel încât întreprinderile afiliate să aibă posibilitatea să participe la unul dintre aceste sisteme pentru o parte din ambalajele lor. [DSD] nu va percepe, prin urmare, nicio redevență în temeiul contractului de utilizare a logoului pentru ambalajele colectate de astfel de sisteme, acest al doilea tip de colectare trebuind să fie atestat prin dovezi. Cea de-a doua condiție impusă pentru exonerarea de la plata redevenței datorate pentru ambalajele purtând logoul [Der Grüne Punkt] este aceea de a nu aduce atingere protecției mărcii [Der Grüne Punkt]."

24 La 3 noiembrie 1999, Comisia a considerat că seria de angajamente prezentate de DSD la 15 octombrie 1998 trebuia să includă de asemenea sistemele individuale utilizate pentru eliminarea unei părți din ambalaje, și nu să se limiteze doar la sistemele colective.

25 La 15 noiembrie 1999, anumiți producători de ambalaje au adresat o plângere Comisiei. Aceștia susțineau că prin contractul de utilizare a logoului se împiedica punerea în aplicare a unui sistem individual de preluare a ambalajelor. Aceștia considerau că utilizarea logoului, fără să existe totuși o prestație efectivă a unui serviciu de eliminare a deșeurilor de către DSD, constituia un abuz de poziție dominantă al DSD.

26 Prin scrisoarea din 13 mai 2000, DSD a prezentat Comisiei două angajamente suplimentare. Unul dintre acestea viza cazul în care producătorii și distribuitorii de ambalaje ar alege un sistem individual pentru o parte din ambalajele lor și s-ar afilia la sistemul DSD pentru restul ambalajelor. În acest caz, DSD se angaja să nu primească redevențe în temeiul contractului de utilizare a logoului pentru partea din ambalaje returnată de sistemul individual, cu condiția să îi fie aduse dovezi privind acest al doilea tip de colectare. Aceste dovezi trebuiau să fie aduse conform exigențelor menționate în anexa I punctul 2 la decretul privind ambalajele. În scrisoarea din 13 martie 2000, DSD indica de asemenea că nu i se părea necesar să modifice seria angajamentelor prezentate la 15 octombrie 1998 [a se vedea considerentele (7), (60) și (61) ale deciziei atacate].

27 La 3 august 2000, Comisia a adresat DSD o comunicare privind obiecțiunile, la care aceasta a răspuns prin scrisoarea din 9 octombrie 2000.

28 La 20 aprilie 2001, Comisia a adoptat Decizia 2001/463/CE privind o procedură de aplicare a articolului 82 [CE] (cauza COMP D3/34493 — DSD) (JO L 166, p. 1, denumită în continuare „decizia atacată").

Procedura și concluziile părților

29 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 5 iulie 2001, reclamanta a introdus, în temeiul articolului 230 al patrulea paragraf CE, o acțiune în anularea deciziei atacate.

30 Printr-un act separat, depus în aceeași zi, reclamanta a introdus de asemenea, în temeiul articolului 242 CE, o cerere de suspendare a executării articolului 3 din această decizie, precum și a articolelor 4, 5, 6 și 7, în măsura în care acestea se referă la articolul 3, până la pronunțarea Tribunalului cu privire la fondul cauzei.

31 Prin Ordonanța din 15 noiembrie 2001, Duales System Deutschland/Comisia (T-151/01 R, Rec., p. II-3295), președintele Tribunalului a respins cererea de suspendare a executării deciziei atacate.

32 Prin cereri înregistrate la grefa Tribunalului la 16, 19 și, respectiv, la 20 iulie 2001, Vfw AG, Landbell AG für Rückhol-Systeme (denumită în continuare „Landbell") și BellandVision GmbH au formulat cereri de intervenție în prezenta procedură în sprijinul concluziilor Comisiei. Aceste cereri de intervenție au fost comunicate părților, care și-au prezentat observațiile în termenele acordate.

33 Prin Ordonanța din 5 noiembrie 2001, Tribunalul (Camera a cincea) a admis intervenția acestor trei întreprinderi, iar acestea au putut să își prezinte individual observațiile la 7 februarie 2002.

34 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera întâi) a decis deschiderea procedurii orale și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, a adresat părților o serie de întrebări la care să se răspundă oral în cadrul ședinței. Aceste întrebări se referă la diferitele etape ale procesului de colectare și de recuperare a ambalajelor și la condițiile în care ar putea exista concurența dintre sistemele individuale și colective. Tribunalul a invitat de asemenea Comisia să producă un document prezentat de autoritățile germane în cadrul procedurii administrative. La 26 iunie 2006, Comisia a comunicat acest document.

35 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 11 și 12 iulie 2006.

36 Reclamanta a solicitat Tribunalului:

— anularea deciziei atacate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

37 Comisia a solicitat Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

38 Vfw a solicitat Tribunalului respingerea acțiunii.

39 Landbell a solicitat Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

40 BellandVision a solicitat Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

41 Înainte de examinarea argumentelor părților cu privire la admisibilitatea și la fondul cauzei, este necesară prezentarea conținutului deciziei atacate.

A — *Decizia atacată*

42 Spre deosebire de decret, în care nu se precizează dacă este posibilă combinarea unui sistem individual și a unuia colectiv sau recurgerea la mai multe sisteme colective pentru preluarea și recuperarea ambalajelor comercializate, în decizia atacată se adoptă ca punct de plecare posibilitatea unui producător sau distribuitor de ambalaje de a combina aceste sisteme diferite cu scopul de a-și îndeplini obligațiile care îi revin în temeiul decretului.

43 În acest context, evaluarea juridică a Comisiei se împarte în două aspecte: primul este consacrat analizei comportamentului avut de DSD conform articolului 82 CE [considerentele (65)-(160) și articolul 1 din decizia atacată], iar cel de-al doilea examinării măsurilor care permit Comisiei, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17, să pună capăt abuzului constatat [considerentele (161)-(167) și articolele 3-7 din decizia atacată]. Decizia atacată nu se pronunță asupra legalității comportamentului DSD conform articolului 86 alineatul (2) CE.

1. *Cu privire la posibilitatea de a combina mai multe sisteme de preluare și de recuperare pentru a îndeplini obligațiile prevăzute de decretul privind ambalajele*

44 Posibilitatea de a apela la mai multe sisteme de preluare și recuperare pentru a îndeplini obligațiile prevăzute de decretul privind ambalajele (denumite în continuare „sistemele mixte") constituie principiul fundamental al deciziei atacate, în care Comisia are în vedere trei ipoteze, după cum urmează [considerentul (101) al deciziei atacate]:

— ipoteza nr. 1 corespunde cazului în care un producător sau un distribuitor utilizează sistemul colectiv (național) al DSD pentru o parte din ambalajele sale și se servește de un alt sistem colectiv (regional) pentru restul ambalajelor;

— ipoteza nr. 2 corespunde cazului în care un producător sau un distribuitor utilizează sistemul DSD pentru o parte din ambalajele sale și se servește de un sistem individual pentru restul ambalajelor;

— ipoteza nr. 3 corespunde cazului în care un producător sau un distribuitor încredințează eliminarea tuturor ambalajelor sale în Germania unor sisteme concurente ale sistemului DSD, dar se afiliază în alte state membre la un sistem ce utilizează logoul Der Grüne Punkt.

45 În decizia atacată sunt expuse mai multe elemente ce permit stabilirea posibilității de a recurge la sistemele mixte. Astfel, în decizie se arată că din observațiile autorităților germane [considerentul (20) al deciziei atacate] reiese că decretul permite combinarea unui sistem individual și a unui sistem colectiv prin participarea la un sistem colectiv numai pentru preluarea unei părți din ambalajele comercializate. În această ipoteză, autoritățile germane precizează totuși că este necesar să se definească în mod clar, atât pentru consumatori, cât și pentru autorități, care sunt ambalajele supuse obligației de preluare la punctele de vânzare

sau în imediata vecinătate a acestora și care sunt cele care nu sunt supuse acestei obligații [considerentul (20) al deciziei atacate]. În decizia atacată se subliniază, de asemenea, că dintr-un răspuns anterior al autorităților germane reiese că articolul 6 alineatul (3) din decret nu implică faptul că este posibilă doar utilizarea unui sistem unic. Autoritățile germane nu au avut, așadar, niciodată intenția de a nu permite decât înființarea unui singur sistem colectiv în toată țara sau în fiecare land [considerentul (23) al deciziei atacate].

46 Observațiile autorităților germane permit astfel să se constate că prezentarea alternativă a decretului, potrivit căreia un producător sau un distribuitor de ambalaje poate recurge la un sistem individual sau la un sistem colectiv pentru a-și îndeplini obligațiile, nu se opune existenței unui sistem mixt. În fond, Tribunalul arată că reclamanta nu contestă, în cadrul prezentei cauze, posibilitatea ca un producător sau un distribuitor de ambalaje să recurgă la un sistem mixt, ci contestă mai degrabă evaluarea comportamentului său de către Comisie în ceea ce privește atât articolul 82 CE, cât și articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17.

2. *Apreciere privind articolul 82 CE*

47 Potrivit deciziei atacate, DSD este singura întreprindere care propune un sistem colectiv pe întreg teritoriul german, iar sistemul DSD colectează aproximativ 70 % din ambalajele de vânzare în Germania, precum și aproximativ 82 % din ambalajele de vânzare colectate în Germania de la consumatori [considerentul (95) al deciziei atacate]. Poziția dominantă a DSD nu este contestată în prezenta cauză.

48 În speță, abuzul de poziție dominantă caracterizat în decizia atacată constă în faptul că redevența percepută de DSD de la producătorii și distribuitorii de ambalaje care aderă la sistemul DSD nu este condiționată de utilizarea efectivă a acestui sistem, ci

este calculată pe baza numărului de ambalaje ce poartă logoul Der Grüne Punkt pe care acești producători și distribuitori le comercializează în Germania [articolul 4 alineatul (1) și articolul 5 alineatul (1) din contract]. Or, producătorii și distribuitorii care aderă la sistemul DSD trebuie să aplice logoul Der Grüne Punkt pe fiecare dintre ambalajele notificate către DSD și destinate consumului în Germania [articolul 3 alineatul (1) din contract]. Astfel, potrivit deciziei, DSD abuzează de poziția sa dominantă prin faptul că nu condiționează plata redevenței datorate în temeiul contractului de utilizarea efectivă a sistemului DSD. Într-adevăr, reiese din ancheta condusă de Comisie, pe baza plângerilor clienților sau ale concurenților DSD, că modul de calcul al redevenței plătite către DSD se opune dorinței anumitor producători de ambalaje, clienți ai sistemului DSD, de a putea apela la propriul sistem individual sau la un alt sistem colectiv pentru a se ocupa de o parte a ambalajelor pe care le comercializează [considerentele (100)-(102) ale deciziei atacate].

49 În această privință, în decizia atacată se consideră că soluția propusă de DSD, și anume renunțarea la aplicarea logoului Der Grüne Punkt pe ambalajele care nu aparțin sistemului DSD, ci altui sistem, individual sau colectiv, nu ar avea succes în fața realităților economice „într-un număr deloc neglijabil de cazuri" [considerentul (103) al deciziei atacate]. O asemenea soluție ar necesita, într-adevăr, o etichetare selectivă a ambalajelor (cu sau fără logoul Der Grüne Punkt), ceea ce s-ar traduce printr-un cost suplimentar semnificativ în caz de prezentare uniformă a ambalajului sau de recurgere la circuite de distribuție diferite [considerentele (104) și (105) ale deciziei atacate]. În plus, o asemenea soluție ar impune producătorilor și distribuitorilor de ambalaje care utilizează sisteme mixte să asigure depozitarea corespunzătoare a ambalajelor purtând logoul Der Grüne Punkt în locuri unde sistemul DSD returnează aceste ambalaje, iar cele pe care nu apare acest logo să fie depozitate în locuri unde celelalte sisteme să le asigure preluarea, ceea ce ar fi imposibil în practică [considerentul (106) al deciziei atacate]. În sfârșit, ținând seama de faptul că, deseori, consumatorul final nu decide decât după cumpărarea produsului ambalat sau, eventual, după utilizarea acestuia dacă depune ambalajul în cadrul unui sistem colectiv din apropierea domiciliului său sau dacă îl returnează la punctul de vânzare pentru a-l preda unui sistem individual, ar fi imposibil să se aloce partea de ambalaje ce poartă logoul Der Grüne Punkt unuia sau altuia dintre tipurile de colectare [considerentul (107) al deciziei atacate].

50 În decizia atacată, Comisia estimează că efectele abuzului în ceea ce privește regimul redevenței corespunzătoare contractului de utilizare a logoului sunt duble. Pe de o parte, prin subordonarea exclusivă a redevenței utilizării logoului, DSD ar expune întreprinderile care nu utilizează serviciul de preluare a obligației de eliminare a ambalajelor sau care nu îl utilizează decât pentru o parte din ambalaje unor prețuri și condiții de tranzacționare inechitabile. Din cauza diferenței excesive dintre costul furnizării serviciului și prețul său, ar fi vorba de un caz de folosire în mod abuziv a poziției dominante în sensul articolului 82 alineatul (2) litera (a) CE [considerentele (111)-(113) ale deciziei atacate]. Pe de altă parte, din cauza regimului redevenței definit prin contractul de utilizare a logoului, nu ar fi rentabil din punct de vedere economic, pentru întreprinderile contribuabile, să adere la un sistem individual sau colectiv concurent, întrucât aceste întreprinderi ar trebui fie să plătească o redevență către DSD, pe lângă remunerația datorată concurentului, fie să introducă linii de ambalaje și circuite de distribuție distincte. Regimul redevenței ar face astfel mai dificilă intrarea pe piață a concurenților sistemului DSD [a se vedea considerentele (114) și (115) ale deciziei atacate].

51 Comisia descrie mai detaliat abuzul reprezentat de redevența contractuală în cele trei ipoteze citate anterior. În ipoteza nr. 1, cea a unui sistem mixt ce combină utilizarea sistemului colectiv național DSD și a unui alt sistem colectiv regional, în decizia atacată se arată că această ipoteză necesită, în prezent, fie aplicarea unei mărci diferite în funcție de sistemul utilizat, fie plata unei redevențe datorate în contul celor două sisteme. În consecință, faptul că DSD impune plata redevenței asupra cantității totale de ambalaje comercializate în Germania are drept efect lipsirea de orice rentabilitate economică a participării la un sistem colectiv regional [a se vedea considerentele (118)-(123) ale deciziei atacate].

52 Pentru a răspunde acestei probleme, DSD se angajase, în cadrul procedurii administrative [considerentele (58) și (59) ale deciziei atacate], să pună în aplicare contractul de utilizare a logoului în așa fel încât producătorii și distribuitorii în cauză să aibă posibilitatea de a participa la un alt sistem colectiv pentru o parte din ambalajele lor, cu condiția totuși de a face dovada acestui lucru și de a nu aduce atingere protecției mărcii Der Grüne Punkt. Întrucât DSD a refuzat să suprime

condiția privind protecția mărcii, expresie care nu era, de altfel, explicată, în decizia atacată s-a considerat că acest angajament nu era suficient pentru a înlătura îndoielile pe care Comisia le exprimase [a se vedea considerentele (122) și (123) ale deciziei atacate].

53 În legătură cu ipoteza nr. 2, cea a unui sistem mixt ce combină utilizarea unui sistem individual și a sistemului DSD, în decizia atacată se arată că faptul că DSD impune plata redevenței pentru cantitatea totală de ambalaje comercializate în Germania are drept efect excluderea participării la un sistem individual pentru o parte din aceste ambalaje [a se vedea considerentele (124)-(128) ale deciziei atacate].

54 Pentru a răspunde acestei probleme, DSD se angajase, în cadrul procedurii administrative [considerentele (60) și (61) ale deciziei atacate], să nu perceapă redevențe în temeiul contractului pentru partea din ambalaje returnate de un sistem individual, cu condiția totuși de a se face dovada acestui fapt. În acest angajament, DSD preciza, de asemenea, că utilizarea logoului Der Grüne Punkt era limitată la ambalajele returnate de sistemul DSD și că acesta nu putea, așadar, să fie aplicat pe ambalajele returnate de sistemul individual. Or, Comisia a considerat că nu putea fi deloc concepută, în practică, înființarea de linii de ambalaje și de circuite de distribuție distincte, dat fiind că era aproape imposibil ca producătorul sau distribuitorul de ambalaje în cauză să poată determina, în acest stadiu, care erau ambalajele pe care consumatorul urma să le returneze sistemului colectiv și care erau cele pe care urma să le returneze sistemului individual. Prin urmare, Comisia a estimat că acest angajament nu era suficient pentru a înlătura îndoielile pe care le exprimase cu privire la situația concurenței [a se vedea considerentele (127) și (128) ale deciziei atacate].

55 În legătură cu ipoteza nr. 3, care presupune absența participării la sistemul DSD în Germania, dar participarea la un sistem de preluare și de eliminare care utilizează

logoul Der Grüne Punkt în alt stat membru, ipoteză în care DSD ar putea solicita plata unei redevențe în Germania, în decizia atacată se arată că un angajament și o declarație ale DSD prezentate în cadrul procedurii administrative permit să se răspundă problemelor identificate de Comisie în această privință [a se vedea considerentele (62)-(64) și (129)-(135) ale deciziei atacate].

56 În decizia atacată se precizează că abuzul constatat nu este justificat de o pretinsă incompatibilitate între dispozițiile decretului și aplicarea logoului Der Grüne Punkt pe ambalajele pentru care nu este asigurat niciun serviciu de preluare a obligației de eliminare a deșeurilor [a se vedea considerentele (136)-(142) ale deciziei atacate]. Acest abuz nu este justificat nici de necesitatea de a păstra caracterul distinctiv al logoului Der Grüne Punkt [a se vedea considerentele (143)-(153) ale deciziei atacate]. Cu privire la acest punct, decizia se referă la o Hotărâre a Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional din Berlin, Germania) din 14 iunie 1994 și afirmă că funcția esențială a acestui logo este îndeplinită „dacă semnalează consumatorului că are posibilitatea de a elimina ambalajul prin intermediul DSD". Prin urmare, funcția logoului nu impune aplicarea acestuia doar pe ambalajele preluate de sistemul DSD în caz de colectare doar a unei părți din ambalaje de către acest sistem [a se vedea considerentul (145) al deciziei atacate].

57 În decizia atacată se arată, de asemenea, că există riscul afectării semnificative a comerțului dintre statele membre prin folosirea în mod abuziv a unei poziții dominante reprezentate de modalitățile redevenței contractuale în litigiu, ținând seama de circumstanțele proprii preluării și recuperării ambalajelor în Germania și pe piața comună [a se vedea considerentele (155)-(160) ale deciziei atacate]. Efectul asupra comerțului dintre statele membre nu este, de altfel, contestat în prezenta cauză.

58 În concluzia evaluării sale conform articolului 82 CE, în decizia atacată se indică faptul că, în anumite ipoteze, comportamentul DSD ce constă în impunerea plății unei redevențe pentru totalitatea ambalajelor comercializate în Germania cu logoul

Der Grüne Punkt constituie un abuz de poziție dominantă. Această încălcare a articolului 82 CE este caracterizată la articolul 1 din decizia atacată în următorii termeni:

„Comportamentul [DSD] ce constă în impunerea, conform articolului 4 alineatul (1) prima teză și articolului 5 alineatul (1) prima teză din contractul de utilizare a logoului, a plății unei redevențe pentru totalitatea ambalajelor de vânzare comercializate în Germania cu logoul [Der Grüne Punkt] este incompatibil cu piața comună atunci când întreprinderile contribuabile în temeiul decretului privind ambalajele:

(a) nu recurg la serviciul de preluare a obligației de eliminare a deșeurilor prevăzute la articolul 2 din contractul de utilizare a logoului decât pentru o parte din ambalaje [ipotezele nr. 1 și 2] sau nu au recurs la acesta, dar pun în circulație pe piață în Germania un ambalaj standardizat, comercializat și într-un alt stat membru al [Spațiului Economic European] și pentru care acestea aderă la un sistem de preluare ce utilizează logoul [Der Grüne Punkt] [ipoteza nr. 3] și

(b) dovedesc că, în ceea ce privește cantitatea de ambalaje, totală sau parțială, pentru care nu recurg la serviciul de preluare a obligației de eliminare a deșeurilor, se achită de obligațiile de preluare care le sunt impuse în decretul privind ambalajele prin intermediul sistemelor colective concurente sau al sistemelor individuale."

3. *Apreciere privind articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17*

59 După constatarea existenței unui abuz de poziție dominantă, în decizia atacată se determină, în aplicarea articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17, modul în

care DSD trebuie să pună capăt încălcării constatate [considerentele (161)-(167) și articolele 2-7 din decizia atacată].

60 Principala măsură obligă DSD să nu perceapă redevențe asupra cantităților de ambalaje comercializate în Germania cu logoul Der Grüne Punkt pentru care nu se apelează la serviciul de preluare a obligației de eliminare a deșeurilor și pentru care obligațiile impuse în decretul privind ambalajele sunt îndeplinite în alt mod. Această măsură, definită la articolul 3 din decizia atacată, în privința ipotezelor nr. 1 și 2, este următoarea:

„DSD este obligată să se angajeze față de toți semnatarii contractului de utilizare a logoului să nu perceapă redevențe asupra cantităților de ambalaje de vânzare comercializate în Germania cu logoul [Der Grüne Punkt], pentru care nu s-a apelat la serviciul de preluare a obligației de eliminare a deșeurilor conform articolului 2 din contractul de utilizare a logoului și pentru care obligațiile impuse prin decretul privind ambalajele sunt îndeplinite în alt mod.

Angajamentul vizat la primul paragraf înlocuiește o dispoziție derogatorie prevăzută la articolul 4 alineatul (1) a doua teză din contractul de utilizare a logoului."

61 Pe de altă parte, la articolul 5 din decizia atacată, Comisia expune regulile de probă cerute în această ipoteză după cum urmează:

„1. [Ipoteza nr. 1] Dacă o parte sau totalitatea ambalajelor sunt returnate de un sistem colectiv concurent, confirmarea gestionarului sistemului prin care se atestă

preluarea cantității corespunzătoare de către acest sistem colectiv concurent constituie o dovadă suficientă că obligațiile impuse prin decretul privind ambalajele menționate la articolele 3 și 4 sunt îndeplinite în alt mod.

2. [Ipoteza nr. 2] Dacă o parte sau totalitatea ambalajelor sunt colectate de un sistem individual, prezentarea ulterioară a unei atestări din partea unui expert independent prin care se indică faptul că obligațiile de preluare și de recuperare au fost îndeplinite este suficientă. Atestarea poate fi stabilită fie individual, pentru fiecare producător sau distribuitor, fie pentru ansamblul întreprinderilor participante la sistemul individual.

3. DSD nu poate în niciun caz să solicite ca atestarea să fie prezentată la o dată anterioară celei prevăzute de decretul privind ambalajele.

4. În ceea ce privește elementele de probă ce urmează a fi prezentate societății DSD, este suficient ca, independent de versiunea corespunzătoare a decretului privind ambalajele, atestarea să confirme cocontractanților că exigențele de preluare și de recuperare sunt îndeplinite pentru un volum determinat de ambalaje.

5. Dacă atestarea trebuia să conțină alte date, acestea pot fi eliminate.

6. Atât atestarea gestionarului sistemului, cât și atestarea expertului independent pot fi înlocuite de un certificat al unui auditor, care confirmă ulterior că obligațiile impuse prin decretul privind ambalajele sunt îndeplinite pentru o cantitate determinată de ambalaje.

7. Nicio altă prevedere a contractului de utilizare a logoului nu poate fi aplicată într-un mod care ar avea ca efect creșterea exigențelor privind elementele de probă ce trebuie furnizate către DSD."

62 Articolul 4 din decizie are în vedere situația particulară a cazului din ipoteza nr. 3:

„1. DSD nu este autorizată să perceapă redevențe pentru ambalajele returnate în alt stat membru de către un sistem de preluare și de recuperare cu utilizarea logoului [Der Grüne Punkt] și care sunt comercializate pe teritoriul de aplicare a decretului privind ambalajele împreună cu logoul, cu condiția atestării faptului că obligațiile impuse prin decretul privind ambalajele sunt îndeplinite în alt mod decât prin afilierea la sistemul înființat de DSD conform articolului 6 alineatul (3) din decret.

2. DSD poate subordona exonerarea redevenței condiției ca, pe ambalajele avute în vedere la alineatul (1), în proximitatea logoului [Der Grüne Punkt], atenția consumatorului final să fie atrasă, printr-o mențiune în acest sens sau în orice alt mod corespunzător, asupra faptului că ambalajul nu este returnat prin sistemul pus în aplicare de DSD conform articolului 6 alineatul (3) din decret.

3. În cazul unui dezacord cu privire la lizibilitatea mențiunii, părțile vor cere Comisiei, în termen de o săptămână de când una sau ambele părți au constatat dezacordul, să numească un expert.

Expertul are ca misiune să constate, într-un termen de patru săptămâni, dacă diferitele prezentări ale mențiunii avute în vedere de părți răspund exigențelor formulate în alineatul (2), ținând seama de funcțiile de bază, care trebuie să fie cele ale unui ambalaj [...]"

63 Acesta este contextul în care trebuie examinate argumentele părților.

B — *Cu privire la admisibilitatea acțiunii*

1. *Cu privire la admisibilitatea acțiunii în ceea ce privește articolul 4 din decizia atacată*

64 Comisia susține că acțiunea urmărește anularea deciziei atacate în ansamblul său, fără să evoce situația specială expusă la articolul 4, care ar putea fi separată de restul deciziei atacate. Tăcerea reclamantei cu privire la acest punct nu ar fi conformă prevederilor articolului 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură al Tribunalului și acțiunea ar trebui să fie declarată inadmisibilă în ceea ce privește articolul 4 din decizia atacată.

65 Reclamanta susține că, în conformitate cu cerințele Regulamentului de procedură, cererea introductivă conține o expunere clară și precisă a faptelor și a motivelor de drept care permite Comisiei să își pregătească apărarea și Tribunalului să își exercite controlul (Ordonanța Tribunalului din 28 aprilie 1993, De Hoe/Comisia, T-85/92, Rec., p. II-523, punctul 20). În special, cererea introductivă enumeră motivele pentru care dispozițiile în litigiu din contractul de utilizare a logoului nu pot fi considerate abuzive conform articolului 82 CE, ceea ce ar avea ca efect privarea de orice temei a măsurilor prevăzute la articolul 4 din decizia atacată.

66 Tribunalul arată că decizia atacată caracterizează un abuz de poziție dominantă (articolul 1) și impune astfel anumite obligații DSD în vederea încetării acestui abuz (articolele 3-7). În particular, Comisia impune, la articolul 4 din decizia atacată, o obligație ce vizează încetarea abuzului de poziție dominantă în cazul în care un producător sau un distribuitor intenționează să comercializeze ambalaje în alt stat

membru decât Germania, prin afilierea la un sistem de preluare și de recuperare care utilizează logoul Der Grüne Punkt, dar care, pentru aceleași ambalaje comercializate în Germania, se achită de obligațiile sale fără a participa la sistemul DSD.

67 Or, în cadrul primului motiv al acțiunii, întemeiat pe încălcarea articolului 82 CE, reclamanta solicită anularea deciziei atacate în măsura în care aceasta ar constata, în mod eronat, existența unui abuz de poziție dominantă. Dacă Tribunalul ar primi favorabil acest motiv, atunci toate obligațiile impuse DSD prin decizia atacată, în scopul încetării acestui abuz, ar trebui să fie anulate fără să fie necesară examinarea situației particulare avute în vedere la articolul 4 din decizia atacată.

68 În mod similar, în al doilea motiv al acțiunii, întemeiat pe încălcarea articolului 3 din Regulamentul nr. 17 și a principiului proporționalității, reclamanta solicită anularea obligației impuse prin articolul 4 din decizia atacată, întrucât aceasta ar fi disproporționată, ținând seama de posibilitatea de etichetare selectivă a ambalajelor sau de renunțare la utilizarea mărcii „Der Grüne Punkt", întrucât ar însemna obligarea DSD la efectuarea prestațiilor, urmând a fi plătită ulterior, și întrucât aceasta ar exclude plata unei redevențe pentru simpla utilizare a mărcii.

69 Se impune constatarea faptului că cererea îndeplinește condițiile de formă prevăzute la articolul 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură și că Tribunalul este, așadar, în măsură să își exercite controlul. Prin urmare, solicitarea Comisiei vizând constatarea inadmisibilității acțiunii în ceea ce privește articolul 4 din decizia atacată trebuie să fie respinsă.

2. *Cu privire la invocarea motivelor în cursul procedurii*

70 Comisia susține că în replică sunt cuprinse trei motive noi privind o nouă interpretare a contractului de utilizare a logoului (a se vedea punctul 115 de mai jos), privind critica citărilor dintr-o versiune veche a decretului privind ambalajele în prezentarea faptelor deciziei atacate și faptul că un consumator nu ar putea solicita sistemelor individuale să colecteze ambalajele din apropierea domiciliului său. Aceste motive ar trebui, așadar, să fie declarate inadmisibile.

71 Tribunalul arată că, potrivit articolului 48 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul de procedură, pe parcursul procesului, invocarea de motive noi este interzisă, cu excepția cazului în care acestea se bazează pe elemente de fapt și de drept care au apărut în cursul procedurii. În această privință, un motiv care constituie dezvoltarea unui alt motiv prezentat anterior, direct sau implicit, și care prezintă o legătură strânsă cu acest motiv trebuie să fie declarat admisibil (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 10 aprilie 2003, Travelex Global and Financial Services și Interpayment Services/Comisia, T-195/00, Rec., p. II-1677, punctele 33 și 34 și jurisprudența citată).

72 În speță, pretinsele motive noi criticate de Comisie nu constituie, în realitate, decât argumente dezvoltate de reclamantă ca răspuns la argumentarea prezentată în apărare de Comisie în privința primului motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 82 CE.

73 În consecință, excepția invocată de Comisie în privința prezentării de motive noi în cursul procedurii trebuie să fie respinsă.

3. *Cu privire la luarea în considerare a anumitor anexe prezentate de reclamantă*

a) Cu privire la anexele pregătite de C. Weidemann

74 Comisia subliniază că anexele pregătite de C. Weidemann, unul dintre avocații DSD, privind gestiunea problemelor de mediu ale sistemului recuperării de ambalaje în Germania (anexa A la cerere) și justificarea sistemului DSD conform articolului 86 CE (anexa A la replică) conțin explicații care nu sunt reluate în memoriul reclamantei. Prin urmare, Tribunalul nu ar trebui să ia în considerare aceste anexe, în măsura în care o susținere privind încălcarea legislației nu poate fi făcută prin simpla trimitere la anexe.

75 Tribunalul arată că, în vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar, pentru ca o acțiune să fie admisibilă, ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care aceasta se întemeiază să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive (Hotărârea Curții din 15 decembrie 1961, Societatea Fives Lille Cail și alții/Înalta Autoritate, 19/60, 21/60, 2/61 și 3/61, Rec., p. 561, 588, Hotărârea Tribunalului din 21 septembrie 2005, EDP/Comisia, T-87/05, Rec., p. II-3745, punctul 155 și jurisprudența citată). În această privință, deși cuprinsul cererii poate fi susținut și completat, cu privire la anumite puncte specifice, prin trimiteri la extrase din documentele anexate, o trimitere globală la alte înscrisuri, chiar anexate la cererea introductivă, nu ar putea compensa lipsa elementelor esențiale ale argumentării în drept, care, în temeiul articolului 44 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, trebuie să figureze în cerere (Ordonanța Tribunalului din 21 mai 1999, Asia Motor France și alții/Comisia, T-154/98, Rec., p. II-1703, punctul 49, Hotărârea EDP/Comisia, citată anterior, punctul 155 și jurisprudența citată).

76 În speță, trebuie constatat că anexele pregătite de C. Weidemann, privind gestiunea de mediu a recuperării de ambalaje în Germania și justificarea sistemului reclamantei conform articolului 86 CE, constituie veritabile memorii prezentate de unul dintre avocații care reprezintă DSD în fața Tribunalului. Elementele

esențiale ale argumentației în drept dezvoltate în aceste anexe trebuie, așadar, să figureze în cerere sau în replică, care trebuie să facă trimitere la extrase din aceste anexe, cu scopul de a susține sau de a completa conținutul cererii, respectiv al replicii, și nu să se limiteze să trimită în mod global la anexele menționate.

77 Or, atunci când evocă prima dintre aceste anexe, cererea nu face decât să indice – fără a da alte explicații – că, potrivit examinării făcute de C. Weidemann asupra gestiunii problemelor de mediu ale sistemului recuperării de ambalaje în Germania, concluzia la care ajunge acesta este aceeași cu cea expusă în cerere, fără a se indica punctele specifice din această anexă de 54 de pagini la care se face referire.

78 Doar prin raportare la această singură indicație, din care reiese că autorul anexei împărtășește analiza prezentată în cerere, trebuie să fie luată în considerare anexa privind gestiunea de mediu a recuperării de ambalaje în Germania.

79 În privința celei de-a doua anexe pregătite de C. Weidemann, privind justificarea sistemului DSD conform articolului 86 CE, trebuie precizat că această anexă de 58 de pagini a fost prezentată „cu titlu complementar" în stadiul replicii, care trimite „în întregime la dezvoltările din anexă pentru expunerea de motive care se referă la articolul 86 CE".

80 În principiu, asemenea indicații nu pot fi considerate suficiente conform jurisprudenței citate anterior, în măsura în care o trimitere globală la o anexă nu poate suplini absența elementelor esențiale ale argumentației în drept care trebuie să figureze în cerere. Replica nu omite însă să prezinte un rezumat succint al conținutului acestei anexe, care completează argumentarea prezentată cu privire la acest punct în cerere și permite Comisiei, ca atare, să își pregătească apărarea și Tribunalului să examineze cel de al treilea motiv întemeiat pe încălcarea articolului 86 alineatul (2) CE.

81 În asemenea împrejurări, trebuie să se considere că anexa privind justificarea sistemului reclamantei conform articolului 86 CE nu va fi luată în considerare de către Tribunal decât în măsura în care aceasta se raportează în mod specific la argumente expres invocate de DSD în documentele sale scrise.

b) Cu privire la sondajele de opinie anexate replicii

82 Comisia susține că reclamanta nu a motivat întârzierea cu care a propus probele noi reprezentate, în special, de două sondaje de opinie anexate replicii, ceea ce ar fi contrar articolului 48 alineatul (1) din Regulamentul de procedură.

83 Tribunalul arată că sondajele de opinie propuse de reclamantă în cadrul replicii nu sunt probe noi în sensul articolului 48 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, ci servesc la susținerea argumentării prezentate, în cadrul replicii, ca răspuns la argumentele expuse în apărare, cu privire la rolurile jucate de marca Der Grüne Punkt și de consumatorul final în preluarea și recuperarea ambalajelor.

84 În consecință, excepția opusă de Comisie în ceea ce privește sondajele de opinie anexate replicii trebuie să fie respinsă.

C — *Cu privire la fond*

85 Reclamanta invocă trei motive în sprijinul acțiunii sale. Primul este întemeiat pe încălcarea articolului 82 CE. Al doilea se bazează pe încălcarea articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17 și a principiului proporționalității. Al treilea este întemeiat pe încălcarea articolului 86 alineatul (2) CE.

1. *Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 82 CE*

a) Observații preliminare cu privire la ipoteza licenței obligatorii gratuite

Argumentele părților

86 Reclamanta susține că, la articolul 3 din decizia atacată, Comisia o obligă să acorde o „licență obligatorie gratuită" a mărcii sale Der Grüne Punkt întreprinderilor care se afiliază la sistemul său, în măsura în care logoul corespunzător acestei mărci poate în viitor să fie aplicat pe toate ambalajele, în temeiul deciziei, independent de sistemul de preluare și de recuperare în cauză. Or, potrivit jurisprudenței Curții, o licență obligatorie a unui drept de proprietate intelectuală nu ar putea fi acordată decât în cazul unor „împrejurări excepționale", și anume atunci când refuzul licenței privește un drept de proprietate industrială a cărui licență este indispensabilă pentru exercițiul activității în cauză și când acest refuz este de natură să excludă orice concurență pe piața derivată, iar refuzul nu este justificat în mod obiectiv (Hotărârea Curții din 6 aprilie 1995, RTE și ITP/Comisia, cunoscută sub numele „Magill", C-241/91 P și C-242/91 P, Rec., p. I-743, punctele 50-56, și Hotărârea Curții din 26 noiembrie 1998, Bronner, C-7/97, Rec., p. I-7791, punctul 39). Niciuna dintre aceste împrejurări nefiind stabilită în prezenta cauză, niciun abuz de poziție dominantă nu poate fi constatat în temeiul articolului 82 CE. În sprijinul tezei sale, reclamanta expune, în esență, următoarele argumente: în primul rând, marca Der Grüne Punkt nu este indispensabilă pentru a participa la un sistem concurent sistemului DSD; în al doilea rând, concurența nu este eliminată prin dispozițiile contractuale în litigiu; în al treilea rând, mai multe motive obiective justifică comportamentul DSD, și anume necesitatea de a realiza obiectivele decretului, acela de a proteja diferitele funcții ale mărcii Der Grüne Punkt, care nu ar putea face obiectul unei licențe obligatorii conform dreptului mărcilor, precum și acela de a permite buna funcționare a sistemului DSD.

87 Comisia, susținută de intervenientе, arată că decizia atacată nu obligă DSD să acorde licențe obligatorii gratuite contrare dreptului internațional și dreptului comunitar. Abuzul descris rezultă din simplul fapt că regimul de redevențe ar fi contrar articolului 82 CE în sensul că DSD ar cere să fie remunerată pentru un serviciu pe care aceasta nu îl asigură și despre care ar fi demonstrat că a fost asigurat de un alt sistem.

Aprecierea Tribunalului

88 În cadrul primului motiv, care vizează articolul 82 CE, reclamanta contestă, în esență, consecințele care ar decurge din punerea în aplicare a obligației adoptate în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17, astfel cum a fost expusă la articolul 3 din decizia atacată (a se vedea punctul 60 de mai sus), cu scopul de a pune capăt abuzului de poziție dominantă descris la articolul 1 din decizie (a se vedea punctul 58 de mai sus). Potrivit reclamantei, obligația definită la articolul 3 din decizie o obligă să acorde o „licență obligatorie gratuită" a mărcii Der Grüne Punkt pentru ambalajele destinate să fie eliminate de către sistemele concurente ale sistemului DSD.

89 În același timp, criticând legalitatea unei asemenea licențe obligatorii, reclamanta susține că marca Der Grüne Punkt nu este indispensabilă pentru a participa la un sistem concurent al sistemului DSD (a se vedea punctul 93 de mai jos), iar dispozițiile contractuale în litigiu nu elimină concurența (a se vedea punctul 95 de mai jos). Prin această argumentare se susține practic că prin comportamentul societății DSD, astfel cum este descris acesta la articolul 1 din decizia atacată, nu este afectată concurența și că acesta nu constituie, așadar, un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 82 CE.

90 În mod similar, reclamanta susține că regimul de redevență definit în contractul de utilizare a logoului este justificat de considerente ce reies din decret (a se vedea punctele 98-100 de mai jos), din dreptul mărcilor (a se vedea punctele 103-114 de

mai jos) și din necesitatea de a asigura buna funcționare a sistemului DSD (a se vedea punctele 115 și 116 de mai jos). Aceste considerații ar reprezenta justificări obiective ale regimului de redevențe care face obiectul abuzului descris la articolul 1 din decizie, iar acest regim nu ar putea, prin urmare, să fie considerat abuziv conform articolului 82 CE.

91 În consecință, mai degrabă decât să fie examinate consecințele pe care le-ar putea avea argumentele reclamantei cu privire la obligația impusă la articolul 3 din decizia atacată – și anume, potrivit DSD, „licența obligatorie gratuită" –, care reies din al doilea motiv consacrat încălcării articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17, evaluarea Tribunalului trebuie să se limiteze, în cadrul primului motiv, care vizează articolul 82 CE, doar la argumentele privind abuzul de poziție dominantă caracterizat la articolul 1 din decizia atacată. Într-adevăr, în lipsa unui abuz de poziție dominantă conform articolului 82 CE, articolul 3 din decizia în litigiu ar fi fără fundament în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17, întrucât nu ar mai exista nicio încălcare căreia să i se pună capăt. *A contrario*, în prezența unui abuz de poziție dominantă, Comisia dispune efectiv, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17, de puterea de a obliga întreprinderea în cauză să pună capăt încălcării constatate.

92 Acesta este contextul în care trebuie expuse argumentele părților privind abuzul de poziție dominantă descris în decizia atacată.

b) Argumentele părților privind abuzul de poziție dominantă

i) Cu privire la absența necesității de a utiliza marca Der Grüne Punkt pentru participarea la un sistem concurent al sistemului DSD

93 În primul rând, reclamanta susține că o licență obligatorie a mărcii sale nu este indispensabilă, în sensul Hotărârii Magill, citată anterior, pentru a permite unui

producător sau unui distribuitor de ambalaje să opteze pentru un sistem concurent (punctul 50 și Hotărârea Bronner, citată anterior, punctul 41). Or, cu privire la acest punct, în decizia atacată, Comisia s-ar limita să indice că ar fi doar „mai comod și mai simplu" să se aplice marca DSD pe ambalajele pentru care se apelează la un sistem concurent, cu scopul de a evita costul suplimentar legat de marcajul selectiv al ambalajelor [a se vedea considerentele (103)-(105) ale deciziei atacate]. În această privință, reclamanta subliniază că, în caz de utilizare concurentă a unui alt sistem decât sistemul DSD, logoul Der Grüne Punkt ar putea fi aplicat sau nu pe ambalaje, în funcție de sistemul la care se apelează. Acest procedeu ar fi, de altfel, utilizat în sectorul vinicol, unde sunt etichetate cu marca DSD doar sticlele care sunt vândute în comerțul cu amănuntul și care nu sunt returnate la magazin, în sectorul construcțiilor și al informaticii, unde produsele sunt vândute în ambalaje ce poartă marca DSD în caz de livrare către comercianții cu amănuntul și în ambalaje care nu poartă această marcă în caz de livrări către comercianții specializați sau către clienții profesionali, și în sectorul alimentar, unde ambalajele mari, conservele și cartoanele nu au etichete purtând marca atunci când sunt livrate către industrie, restaurante și cantine, deși poartă o asemenea etichetă atunci când sunt livrate comercianților cu amănuntul. Producătorii și distribuitorii de ambalaje ar putea, așadar, să procedeze în așa fel încât ambalajele purtând logoul Der Grüne Punkt să nu fie depozitate decât în instalațiile sistemului DSD, iar ambalajele pe care nu apare acest logo să nu fie depozitate decât în locuri în care un sistem concurent le asigură eliminarea.

94 Comisia, Landbell și BellandVision susțin că marcajul selectiv nu este rentabil din punct de vedere economic pentru producătorii și distribuitorii de ambalaje. Vfw amintește, de asemenea, că DSD impunea clienților săi să plătească redevența pentru toate ambalajele ce poartă marca Der Grüne Punkt, indiferent dacă aceste ambalaje erau sau nu erau eliminate efectiv de sistemul DSD.

ii) Cu privire la absența eliminării concurenței în lipsa licenței obligatorii a mărcii Der Grüne Punkt

95 În al doilea rând, reclamanta critică decizia atacată pentru faptul că aceasta indică [la considerentul (115)] că regimul redevenței face mai dificilă intrarea pe piață a

concurenților sistemului DSD, ceea ce nu ar fi suficient pentru a caracteriza eliminarea concurenței cerută prin Hotărârea Magill, citată anterior (punctul 56, și Hotărârea Bronner, citată anterior, punctul 41). Într-adevăr, potrivit cerințelor decretului, sistemele individuale nu ar putea, ca regulă generală, să concureze sistemul DSD decât pentru ambalajele livrate în micile întreprinderi de artizanat, comerciale și industriale. Pe acest mic segment de piață, există aproximativ 40 de sisteme individuale care nu utilizează marca Der Grüne Punkt, iar cantitățile atribuite unor asemenea sisteme au crescut cu mai mult de 60 % între 1997 și 2000. Mai multe canale de distribuție importante au trecut de asemenea la un alt sistem decât sistemul DSD, fapt care ar fi, așadar, posibil fără dificultate și fără ca DSD să fie ținută să acorde o licență obligatorie. Nu ar fi vorba, așadar, de o îngreunare a intrării pe piață.

96 Comisia contestă datele furnizate de reclamantă, care s-ar explica prin reforma din 1998 și prin faptul că existaseră, inițial, foarte puține ambalaje aparținând sistemelor individuale.

iii) Cu privire la diferitele justificări ale comportamentului DSD

97 În al treilea rând, reclamanta susține că dispozițiile în litigiu din contractul de utilizare a logoului sunt necesare pentru a garanta realizarea obiectivelor decretului, pentru a proteja diferitele funcții ale mărcii Der Grüne Punkt – care nu poate, în orice caz, să facă obiectul unei licențe obligatorii – și pentru a permite buna funcționare a sistemului DSD.

— Cu privire la necesitatea de a garanta obiectivele decretului

98 Reclamanta expune conținutul obligației de transparență legate de principiul responsabilității pentru produs, care este consacrat în decretul privind ambalajele și

al cărui obiect este, potrivit observațiilor autorităților germane, „să stabilească, în mod transparent față de consumatori și autorități, care ambalaj este supus obligației de preluare în magazin sau în proximitatea acestuia și care ambalaj nu este supus acestei obligații" (răspunsul la întrebarea nr. 2.a). Astfel, în caz de utilizare a unui sistem colectiv, obligația de transparență ar lua forma unei obligații de etichetare definite la punctul 4 alineatul (2) din anexa I la articolul 6 din decret, potrivit căruia „producătorii și distribuitorii trebuie să indice participarea [unui ambalaj la sistemul colectiv] prin etichetare sau prin alte mijloace corespunzătoare", în timp ce, în caz de utilizare a unui sistem individual, această obligație are forma unei obligații de indicare definite la articolul 6 alineatul (1) a treia teză din decret, potrivit căruia „distribuitorul trebuie să indice consumatorului particular final posibilitatea de restituire [a ambalajelor] prin panouri clar identificabile și lizibile". Această obligație de transparență ar permite să se știe dacă, pentru un ambalaj dat, producătorul sau distribuitorul responsabil de acest ambalaj își îndeplinește obligațiile prin intermediul unui sistem individual sau al unui sistem colectiv. Această obligație ar permite, de asemenea, consumatorului să știe cărui sistem trebuie să îi returneze ambalajul. Prin urmare, un ambalaj ce participă la sistemul DSD ar trebui să fie returnat și recuperat de acest sistem, iar un ambalaj ce participă la un alt sistem colectiv sau la un sistem individual ar trebui să fie returnat și recuperat de sistemul menționat. Un ambalaj nu ar putea să facă parte din două sisteme.

99 Reclamanta arată, în continuare, că articolul 3 din decizia atacată încalcă această obligație de transparență, întrucât ar fi posibil, din acel moment, ca ambalajele participante la sisteme concurente să poarte marca Der Grüne Punkt, care identifică sistemul DSD. Or, dacă toate ambalajele ar purta această marcă, consumatorul nu ar putea ști care ambalaje trebuie să fie returnate la punctul de vânzare, întrucât aparțin unui sistem individual, și care trebuie să fie depozitate în apropierea domiciliului său, întrucât fac parte dintr-un sistem colectiv. În această privință, reclamanta observă că este imposibil să se determine cu certitudine *ex ante* dacă un ambalaj anume va fi eliminat efectiv de sistemul DSD sau de un alt sistem și că este de asemenea imposibil să se determine, chiar și *ex post*, dacă un consumator a eliminat efectiv un ambalaj prin intermediul sistemului DSD [considerentul (134) al deciziei atacate]. Acest lucru s-ar datora exact faptului că în decret se precizează că există obligația informării consumatorului printr-o etichetare clară, cu scopul de a ști dacă ambalajul concret în cauză participă la sistemul DSD și trebuie, în consecință, să fie returnat în cadrul acestui sistem.

100 În plus, reclamanta susține că obligația de preluare și de recuperare a unui sistem individual nu se aplică ambalajelor ce participă la un sistem colectiv (a se vedea scrisoarea Ministerului Mediului din landul Baden-Württemberg din 27 noiembrie 2001, p. 7). Într-adevăr, potrivit decretului, astfel de ambalaje ar fi „eliberate" de această obligație, deoarece sunt atribuite sistemului DSD și poartă logoul Der Grüne Punkt. Aceste ambalaje nu ar putea, așadar, să fie returnate de către un sistem individual. Decretul ar viza evitarea unei „lupte pentru deșeuri", în care sistemele concurente ar încerca să colecteze indiferent ce cantități de ambalaje cu scopul de a-și putea îndeplini ratele de recuperare. O concurență echitabilă și ordonată ar presupune mai degrabă ca diferitele sisteme să nu preia și să nu recupereze decât ambalajele pentru care își asumă responsabilitatea eliminării produsului (cazul sistemelor individuale) sau preiau această responsabilitate (cazul sistemelor colective).

101 Pe de altă parte, reclamanta susține că în decizia atacată sunt interpretate în mod greșit observațiile autorităților germane atunci când se afirmă că un consumator poate decide în mod liber dacă recuperează ambalajele în cadrul sistemului DSD sau în cadrul altui sistem, atunci când producătorul sau distribuitorul de ambalaje hotărăște să recurgă la sistemul DSD împreună cu un alt sistem colectiv sau cu un sistem individual [considerentele (138), (141) și (145) ale deciziei atacate]. Ca răspuns la o întrebare a Comisiei, autoritățile germane au indicat doar că, în cazul în care se apelează la un sistem individual și la un sistem colectiv, consumatorul este liber să aleagă să lase ambalajele în magazin sau să le returneze acolo sau să le supună unei eliminări în apropierea domiciliului său, întrucât „decretul privind ambalajele nu conține indicații precise prin care consumatorul final să fie obligat la restituire" (răspunsul la întrebarea 1.b.aa). Or, noțiunea de eliminare în proximitatea domiciliului nu face referire decât la eliminarea prin intermediul organismelor publice de eliminare a deșeurilor, „pubela gri", și nu la eliminarea prin intermediul sistemului DSD, care se găsește de asemenea în apropierea domiciliului, „pubela galbenă". Consumatorul nu ar fi, așadar, liber să aleagă sistemul de eliminare utilizat.

102 Comisia susține că reclamanta exagerează importanța marcajului, în măsura în care obligația de preluare și de recuperare este aplicată cantităților de ambalaje, și nu

unor ambalaje anume. În plus, potrivit Landbell și BellandVision, decretul nu impune ca marca DSD să fie aplicată pe ambalaje.

— Cu privire la justificările referitoare la dreptul mărcilor

103 În primul rând, reclamanta susține că, în decizia atacată, Comisia neagă funcția distinctivă – denumită și funcția de origine – a mărcii Der Grüne Punkt, al cărei obiectiv ar fi să distingă ambalajele atribuite sistemului DSD de cele aparținând unui sistem colectiv sau individual concurent, permițând ca această marcă să fie aplicată pe ambalaje destinate a fi eliminate de un alt sistem decât sistemul DSD. Or, o asemenea atingere adusă funcției distinctive a mărcii Der Grüne Punkt ar fi, în principiu, contrară dreptului mărcilor german, comunitar și internațional.

104 În privința dreptului german, reclamanta arată că marca Der Grüne Punkt este înregistrată în Germania ca marcă colectivă și că aceasta permite, prin urmare, „să se distingă mărfurile sau serviciile întreprinderilor afiliate la titularul mărcii colective de cele ale altor întreprinderi în privința originii comerciale sau geografice, a sortimentului, a calității sau a altor proprietăți" [articolul 97 alineatul (1) din Markengesetz din 25 octombrie 1994]. Prin urmare, o licență obligatorie a mărcii Der Grüne Punkt ar avea ca efect lipsirea acestei mărci de caracterul său distinctiv și ar risca să conducă la radierea acesteia.

105 În privința dreptului comunitar, reclamanta subliniază că obiectivul specific al mărcii Der Grüne Punkt, și anume faptul de a garanta utilizatorului final identitatea de origine a produsului purtând marca respectivă (Hotărârea Curții din 10 octombrie 1978, Centrafarm, 3/78, Rec., p. 1823, punctele 11-14) și de a proteja titularul său

împotriva riscurilor de confuzie (a se vedea Hotărârea Curții din 30 noiembrie 1993, Deutsche Renault, C-317/91, Rec., p. I-6227, punctul 30 și jurisprudența citată), nu ar fi respectat mai mult în cazul în care anumite ambalaje ce participă la sistemul DSD și altele ce aparțin unui sistem concurent ar avea aplicată, fără distincție, marca Der Grüne Punkt, astfel încât concurentul DSD ar putea profita de notorietatea sistemului DSD.

106 Pe de altă parte, reclamanta subliniază că nelegalitatea principiului licențelor obligatorii ale mărcilor este consacrată la articolul 5 A din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883, revizuită ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 și modificată la 28 septembrie 1979 (Repertoriu de tratate al Națiunilor Unite, vol. 828, nr. 11847, p. 108), ratificată de toate statele membre, și la articolul 21 din Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPS) din 15 aprilie 1994 (anexa 1C la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului), ratificat de toate statele membre și aprobat de Comunitatea Europeană prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind încheierea, în numele Comunității Europene, referitor la domeniile de competența sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994) (JO L 336, p. 1, 214, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 3), care nu prevăd licențe obligatorii pentru mărci.

107 Comisia arată că decizia atacată nu privește decât regimul de redevențe instituit de DSD, și nu efectele prezumate ale deciziei asupra activității sale în calitate de titular al mărcii Der Grüne Punkt. În această privință, singurul efect al deciziei ar fi evitarea faptului ca întreprinderile care apelează la sistemul DSD să plătească o dublă redevență în caz de utilizare a unui alt sistem. Landbell și BellandVision subliniază, de asemenea, că decizia atacată nu privește decât raporturile juridice între DSD și cocontractanții săi, în cadrul contractului de utilizare a logoului, și nu acordă terților, care nu sunt cocontractanți, dreptul de a utiliza marca Der Grüne Punkt.

108 În al doilea rând, reclamanta susține că decizia atacată încalcă funcția distinctivă a mărcii Der Grüne Punkt, care permite să fie influențat comportamentul consumatorului în materie de eliminare a deșeurilor într-un mod esențial pentru

funcționarea sistemului său. Într-adevăr, dacă consumatorul nu returnează ambalajul purtând logoul Der Grüne Punkt în cadrul sistemului DSD, reclamanta riscă să nu îndeplinească ratele de recuperare prevăzute în decret și să își piardă autorizația. În mod similar, dacă consumatorul returnează în cadrul sistemului DSD un ambalaj pe care nu este aplicat logoul Der Grüne Punkt, reclamanta este obligată să recupereze acest ambalaj, chiar dacă ratele impuse au fost deja atinse [a se vedea punctul 1 alineatul (5) prima teză din anexa I la articolul 6 din decret].

109 În acest context, reclamanta critică afirmația care apare în considerentele (138), (139) și (145) ale deciziei atacate, potrivit căreia funcția esențială a logoului Der Grüne Punkt ar fi îndeplinită ca urmare a faptului că acesta semnalează consumatorului că are posibilitatea de a elimina ambalajul prin intermediul DSD, întrucât aceasta se întemeiază pe un citat scos din context din Hotărârea Kammergericht Berlin din 1994 (nota 22 din decizia atacată). Într-adevăr, fragmentul citat în decizie s-ar limita la a constata că marca Der Grüne Punkt nu conține afirmații privind caracterul reciclabil al ambalajului. Or, într-un alt pasaj din hotărâre, Kammergericht ar recunoaște funcția distinctivă a mărcii Der Grüne Punkt, considerând că supraambalajele ar putea purta această marcă din motive de mediu de ordin superior, chiar dacă acest lucru ar conduce, într-un anumit sens, la inducerea în eroare a consumatorului.

110 De asemenea, reclamanta contestă afirmația conținută în decizia atacată potrivit căreia consumatorul poate decide în mod liber dacă recuperează ambalajul în cauză prin intermediul sistemului DSD sau printr-un sistem individual sau colectiv concurent [considerentul (145) al deciziei atacate], dat fiind că este fundamental ca un consumator să poată identifica, prin intermediul mărcii Der Grüne Punkt, faptul că ambalajul în cauză aparține sistemului DSD, și nu unui alt sistem. În această privință, reclamanta susține că funcția distinctivă a mărcii sale este confirmată prin sondajele de opinie realizate pentru pregătirea replicii. Astfel, 60,8 % dintre consumatorii chestionați percep marca Der Grüne Punkt ca o „indicație privind o organizare în întregime specifică, care este responsabilă de eliminarea și recuperarea unor astfel de ambalaje", iar 27,9 % dintre acești consumatori citează în mod concret sistemul DSD (a se vedea rezultatele sondajului realizat de Institutul Infratest Burke, raport datat august 2001, anexa 85 la replică), ceea ce ar demonstra legătura

existentă între marcă și sistemul DSD în conștiința consumatorilor. Potrivit unui alt sondaj de opinie, realizat de același institut, doar 3,3 % dintre consumatorii chestionați indică faptul că marca transmite informația care îi este atribuită în decizia atacată, și anume indicația unei posibilități de eliminare (a se vedea rezultatele sondajului realizat de Institutul Infratest Burke, raport datat august 2001, anexa 86 la replică).

111 În sfârșit, reclamanta susține că faptul de a aplica marca Der Grüne Punkt pe un ambalaj ce participă la un sistem concurent aduce atingere funcției distinctive a acestei mărci, întrucât consumatorii sunt induși în eroare în toate ipotezele avute în vedere în decizia atacată. Într-adevăr, pentru reclamantă, chiar și în cazul în care se recurge la mai multe sisteme, consumatorul trebuie întotdeauna să poată determina pentru fiecare ambalaj sistemul la care trebuie să apeleze, fie că este vorba despre sistemul DSD – prin intermediul mărcii Der Grüne Punkt –, de un alt sistem colectiv – prin intermediul unui mijloc în conformitate cu punctul 4 alineatul (2) din anexa I la articolul 6 din decret – sau de un sistem individual – prin intermediul unui mijloc conform articolului 6 alineatul (1) din decret. Astfel, în caz de utilizare concurentă a unui sistem individual și a sistemului DSD, aproape 48,4 % dintre consumatorii chestionați în cadrul unuia dintre sondajele de opinie citate anterior nu înțeleg informațiile contradictorii reprezentate, pe de o parte, de indicația unei returnări în magazin conform articolului 6 alineatul (1) din decret și, pe de altă parte, de indicația transmisă de logoul Der Grüne Punkt privind preluarea în apropierea domiciliului prin intermediul sistemului DSD.

112 Mai pe larg, reclamanta susține că decizia atacată ar conduce la faptul ca aproape toate ambalajele să poarte în Germania marca Der Grüne Punkt. Astfel, participarea la sistemul DSD cu 1 % din ambalajele comercializate ar putea permite unui utilizator al logoului să folosească în mod gratuit această marcă pentru restul de 99 %. Sistemul DSD ar risca, așadar, pe termen scurt, să fie obligat să trateze ambalaje aduse din greșeală sistemului său și pentru care DSD nu percepe redevențe. În plus, și aproape simultan, ținând seama de limitarea semnificației mărcii Der Grüne Punkt la o simplă posibilitate de eliminare, rezultatele colectării de către sistemul DSD ar trebui să scadă, iar aceasta ar risca să nu mai îndeplinească ratele de recuperare legale.

113 Pe de altă parte, reclamanta susține că marca Der Grüne Punkt îndeplinește deopotrivă o funcție de control, care permite prevenirea și acționarea în justiție a abuzurilor comise de producătorii și distribuitorii de ambalaje care utilizează sistemul DSD fără să plătească redevențe, prin intermediul controalelor efectuate în magazine, a controalelor prin sondaj sau a controalelor efectuate de autorități. În această privință, decizia atacată face mai dificilă o protecție efectivă împotriva problemei profitorilor care fuseseră foarte aproape de a conduce DSD la faliment în 1993.

114 Comisia, susținută de intervenientе, amintește că, în lipsa inducerii în eroare sau a confuziei, funcția originară a unei mărci, care servește la distingerea sau la individualizarea originii unui produs sau a unui serviciu, nu este afectată. Or, în speță, percepția mărcii Der Grüne Punkt de către consumatorul final ce cumpără bunuri de consum și recurge la diferite sisteme pentru a elimina ambalajele s-ar rezuma la indicația că este posibilă asigurarea eliminării ambalajului prin intermediul sistemului reclamantei. În plus, marca Der Grüne Punkt nu ar juca un rol determinant în cadrul colectării de ambalaje, dat fiind că pubelele galbene și containerele pentru sticlă și pentru hârtie utilizate de sistemul DSD sunt departe de a purta indicația acestei mărci în toate zonele de colectare. Așadar, din acest motiv consumatorii nu ar asocia recipientele de colectare cu logoul, ci cu tipul de material în cauză.

— Cu privire la buna funcționare a sistemului DSD

115 După ce susținuse inițial că dispozițiile în litigiu privind redevența erau disproporționate în raport cu serviciile prestate, în măsura în care remunerația forfetară a autorizației de utilizare a mărcii Der Grüne Punkt și punerea la dispoziție a sistemului DSD constituiau singura soluție practicabilă, în lipsa posibilității de a determina cu exactitate numărul de ambalaje returnate în mod concret sistemului DSD, reclamanta a susținut, în stadiul replicii, că redevența datorată în temeiul dispozițiilor în litigiu era valabilă doar pentru ambalajele pentru care se apela la sistemul DSD. Astfel, licența acordată de DSD în temeiul contractului de utilizare a

logoului nu ar fi valabilă decât pentru ambalajele care participă la sistemul DSD, și nu pentru cele care aparțin unui alt sistem colectiv sau unui sistem individual. O asemenea restricție a licenței la ambalajele purtând logoul Der Grüne Punkt ar fi în conformitate cu decretul, care ar cere o etichetare clară a ambalajelor ce participă la un sistem colectiv, cu scopul de a indica faptul că producătorul sau distribuitorul în cauză este „eliberat" de obligația de a returna și de a recupera aceste ambalaje, obligație care ar intra din acel moment în responsabilitatea societății DSD [Ordonanța Verwaltungsgerichtshof Kassel (Tribunalul Administrativ Superior din Kassel, Germania) din 20 august 1999]. Or, un asemenea sistem nu ar putea să funcționeze dacă ambalajele pentru care nu se apelează la sistemul DSD poartă de asemenea logoul ce identifică acest sistem. Nicio dispoziție din contractul de utilizare a logoului nu ar permite sau nu ar obliga, așadar, utilizatorul logoului să aplice marca Der Grüne Punkt pe ambalajele pentru care nu apelează la sistemul DSD și nu ar exista un dezechilibru între prestația DSD (preluarea și recuperarea ambalajelor) și redevența solicitată în contrapartidă.

116 Cu privire la trimiterea făcută de Comisie la Hotărârea Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania) din 15 martie 2001 pronunțată în cauza BäKo, reclamanta arată că, în această hotărâre, Bundesgerichtshof nu a decis că dispozițiile contractuale privind redevența nu erau adecvate. Din contră, aceasta a constatat că reclamanta nu poate solicita întreaga redevență în temeiul articolului 4 alineatul (1) și al articolului 5 alineatul (1) din contractul de utilizare a logoului pentru ambalajele care nu țin de competența sa legală, și anume cele privind industria și marile întreprinderi. Într-adevăr, în această ipoteză, care nu este avută în vedere în decizia atacată (nota 14 din decizia atacată), reclamanta nu furnizase serviciul de preluare a obligațiilor la care se apelase. Or, în prezenta cauză, ambalajele în cauză poartă marca Der Grüne Punkt și fac parte, indiscutabil, din sfera competențelor DSD, cu alte cuvinte acestea sunt depuse la consumatorii privați finali pe lângă care DSD furnizează serviciul de preluare a obligațiilor de tratare și de recuperare a ambalajelor, și acest lucru chiar în condițiile în care consumatorii ar returna din greșeală ambalajul unui sistem public de eliminare a deșeurilor sau unui sistem concurent de colectare și de recuperare a ambalajelor.

117 Comisia subliniază că, în cazul în care se recurge la sistemul DSD și la un alt sistem colectiv sau la un sistem individual, relația dintre prestația efectuată de DSD și redevența solicitată în contrapartidă ar fi dezechilibrată dacă aceasta s-ar limita la a lua în considerare aplicarea, pe ambalaj, a logoului Der Grüne Punkt, întrucât un asemenea sistem nu ar ține seama de realitatea serviciului furnizat întreprinderilor afiliate.

118 Pe de altă parte, Comisia arată că argumentația prezentată de reclamantă în replică, potrivit căreia redevența s-ar aplica doar ambalajelor tratate de sistemul său, este contrară practicii sale anterioare. În această privință, Comisia invocă, pe de o parte, Hotărârea BäKo (punctul 116 de mai sus), în care Bundesgerichtshof a hotărât că, în mod contrar celor afirmate de DSD, nicio creanță nu putea fi deținută de această întreprindere împotriva unuia dintre clienții săi în ceea ce privește ambalajele ce poartă marca Der Grüne Punkt care erau livrate consumatorilor profesionali. Pe de altă parte, Comisia se referă la cauza Hertzel, în care DSD a invocat contractul de utilizare a logoului pentru a se opune cererii unuia dintre clienții săi de a fi rambursat pentru o parte din redevența corespunzătoare ambalajelor pentru care DSD nu era în măsură să asigure un serviciu de preluare a obligației de eliminare [Hotărârea Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf, Germania) din 11 august 1998, cauza Hertzel, care a făcut obiectul unui recurs în fața Bundesgerichtshof].

c) Aprecierea Tribunalului

i) Cu privire la abuzul descris în decizia atacată

119 Potrivit deciziei atacate, comportamentul DSD ce constă în impunerea plății unei redevențe pentru totalitatea ambalajelor comercializate în Germania cu logoul Der Grüne Punkt, chiar dacă se face dovada că, în ceea ce privește cantitatea de ambalaje pentru care producătorul sau distribuitorul nu recurge la sistemul DSD, obligațiile

de preluare și de recuperare prevăzute în decret sunt îndeplinite prin intermediul unui alt sistem colectiv sau al unui sistem individual, reprezintă un abuz de poziție dominantă (a se vedea punctul 58 de mai sus). Efectele acestui abuz sunt, potrivit deciziei atacate, duble și reprezintă atât un abuz de exploatare a clienților DSD, rezultând din disproporționalitatea dintre remunerația cerută și serviciul realizat, cât și o barieră la intrare pentru concurenții care propun soluții alternative sistemului DSD, ținând seama de costurile legate de utilizarea în comun a unui alt sistem decât sistemul DSD (a se vedea punctul 50 de mai sus).

120 În această privință, trebuie reamintit că noțiunea de folosire în mod abuziv este o noțiune obiectivă care vizează comportamentele unei întreprinderi în poziție dominantă care sunt de natură să influențeze structura unei piețe unde gradul de concurență este deja redus tocmai din cauza prezenței întreprinderii respective și care, prin recurgerea la mijloace diferite de cele care guvernează o concurență normală între produse și servicii pe baza prestațiilor operatorilor economici, au ca efect crearea de obstacole în calea menținerii gradului de concurență existent încă pe piață sau în calea dezvoltării acestei concurențe (Hotărârea Curții din 13 februarie 1979, Hoffmann-La Roche/Comisia, 85/76, Rec., p. 461, punctul 91).

121 În particular, reiese de la articolul 82 alineatul (2) litera (a) CE că o asemenea practică abuzivă poate consta, mai ales, în impunerea în mod direct sau indirect a unor prețuri sau condiții de tranzacționare inechitabile. Astfel, are loc o folosire în mod abuziv atunci când o întreprindere în poziție dominantă solicită pentru serviciile sale redevențe disproporționate în raport cu valoarea economică a prestației furnizate (Hotărârea Curții din 13 noiembrie 1975, General Motors/Comisia, 26/75, Rec., p. 1367, Hotărârea Curții din 14 februarie 1978, United Brands/Comisia, 27/76, Rec., p. 207, punctele 235-268, și Hotărârea Curții din 11 noiembrie 1986, British Leyland/Comisia, 226/84, Rec., p. 3263, punctele 27-30).

122 De asemenea, o întreprindere în poziție dominantă poate împiedica în mod abuziv intrarea concurenților, prin legarea, în drept sau în fapt, a cumpărătorilor de serviciile sale, împiedicându-i astfel să se aprovizioneze de la furnizorii concurenți (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoffmann-La Roche/Comisia, citată anterior, punctul 90).

ii) Cu privire la exclusivitatea revendicată de reclamantă

123 În acest context, potrivit principalului argument avansat de reclamantă în acțiunea sa, concurența între sisteme nu se poate efectua decât în considerarea, pe de o parte, a faptului că producătorul sau distribuitorul în cauză transferă către DSD ambalajele pentru care dorește să fie eliberat de obligația de preluare și de recuperare impusă în decret și, pe de altă parte, a faptului că trebuie să poată fi identificate în mod clar de către consumatorul final ambalajele pe care le poate returna sistemului DSD și cele pe care le poate returna altui sistem colectiv sau unui sistem individual (a se vedea punctul 115 de mai sus).

124 Marca Der Grüne Punkt ar permite, de asemenea, atât indicarea ambalajelor transferate către DSD și, prin urmare, eliberate de obligațiile de preluare și de recuperare care revin producătorului și distribuitorului, cât și semnalarea către consumator a ceea ce trebuie să facă cu acestea, ceea ce ar permite garantarea realizării misiunii încredințate DSD de către acest producător sau distribuitor de ambalaje. În consecință, doar ambalajele pentru care se apelează la sistemul DSD ar trebui să fie marcate cu logoul Der Grüne Punkt corespunzător acestui sistem, întrucât este vorba de ambalaje pentru care reclamanta dispensează contractual și legal producătorul sau distribuitorul în cauză de obligația de preluare și de recuperare conform decretului. În plus, faptul că ambalajul în cauză nu face obiectul decât al unei singure indicații privind sistemul de preluare și de recuperare ce

trebuie să fie utilizat ar permite influențarea comportamentului consumatorului final, care, astfel, nu ar fi indus în eroare de alte indicații care să îi ceară să returneze acest ambalaj altui sistem.

125 În temeiul acestei argumentații, reclamanta susține că regimul său de redevențe nu constituie un abuz conform articolului 82 CE, dat fiind că acest regim limitează remunerația datorată în contul prestației de preluare și de recuperare prin intermediul sistemului DSD doar la ambalajele ce poartă logoul Der Grüne Punkt pentru care producătorul sau distribuitorul de ambalaje a solicitat să fie eliberat de obligațiile care îi revin în temeiul decretului. Spre exemplu, acest lucru ar însemna că, dacă un producător sau un distribuitor de ambalaje ar decide să comercializeze 100 de ambalaje în Germania și să încredințeze preluarea și recuperarea unei jumătăți din aceste ambalaje către DSD, ar trebui să aplice logoul Der Grüne Punkt pe 50 de ambalaje, pentru a semnala consumatorilor că aceste 50 de ambalaje sunt destinate preluării și recuperării de către DSD, căruia i-a încredințat responsabilitatea de a trata aceste ambalaje. Dacă acest producător sau distribuitor ar decide să aplice logoul pe cele 100 de ambalaje pe care le comercializează, ar trebui în acest caz să plătească o redevență calculată pe această bază – și aceasta chiar dacă, în practică, doar 50 de ambalaje s-ar regăsi în sistemul DSD –, dat fiind faptul că DSD s-ar găsi obligat în mod potențial să preia și să recupereze cele 100 de ambalaje purtând logoul Der Grüne Punkt care i-au fost încredințate în temeiul decretului. Cuantumul redevenței plătite în temeiul contractului de utilizare a logoului ar depinde, astfel, de numărul de ambalaje ce poartă logoul Der Grüne Punkt.

126 Totuși, reclamanta nu contestă faptul că producătorul sau distribuitorul de ambalaje poate combina sistemul DSD cu un alt sistem colectiv sau cu un sistem individual, cu scopul, mai ales, de a evita plata unui serviciu care nu este asigurat în mod concret de sistemul DSD (a se vedea punctul 46 de mai sus). În același timp, într-o asemenea ipoteză, reclamanta susține că acest producător sau distribuitor ar trebui să fie capabil – înainte de a livra produsul către consumatorul final – să distingă ambalajele pentru care apelează la sistemul DSD de cele pentru care apelează la un alt sistem. Pentru a relua exemplul citat anterior, aceasta ar însemna că, pentru cealaltă jumătate din cele 100 de ambalaje puse în circulație pe piață, producătorul

sau distribuitorul ar trebui să menționeze participarea la un alt sistem colectiv decât sistemul DSD printr-o mențiune pe ambalaj sau orice altă modalitate adecvată sau să vegheze, în cazul în care apelează la un sistem individual, ca distribuitorul să semnaleze consumatorului final posibilitatea de restituire a ambalajului la punctul de vânzare. În orice caz, reclamanta estimează că logoul Der Grüne Punkt nu ar putea fi aplicat pe cele 50 de ambalaje în privința cărora producătorul nu apelează la sistemul DSD.

127 Pentru a continua argumentația reclamantei, logoul Der Grüne Punkt ar fi exclusiv și nu ar putea fi utilizat împreună cu o altă indicație susceptibilă să identifice un sistem concurent al sistemului DSD. Ambalajele ce poartă logoul Der Grüne Punkt ar aparține exclusiv sistemului său și nu ar putea fi luate în considerare de un alt sistem.

128 Pentru a susține această argumentație și a contesta conținutul deciziei atacate, reclamanta invocă atât modul în care se exercită concurența (a se vedea punctul 93), care ar putea să se deruleze pe baza unui marcaj exclusiv al ambalajelor în funcție de sistemul utilizat (a se vedea punctul 95), cât și decretul (a se vedea punctele 98-101), dreptul mărcilor (a se vedea punctele 103-113) și necesitățile proprii funcționării sistemului DSD (a se vedea punctele 115 și 116), care ar impune acest marcaj exclusiv în caz de utilizare a sistemului DSD.

iii) Cu privire la modalitățile de funcționare a sistemelor mixte

129 Examinarea argumentației reclamantei obligă Tribunalul să verifice premisele acesteia. Se impune, mai ales, să se stabilească dacă, așa cum afirmă reclamanta,

producătorul sau distribuitorul de ambalaje transferă către DSD un număr determinat de ambalaje destinate a fi însoțite de logoul Der Grüne Punkt și dacă, după cum contestă reclamanta, ambalajele încredințate către DSD pot aparține în același timp unui alt sistem de preluare și de recuperare decât sistemul DSD.

130 În cadrul ședinței, părțile au fost chestionate cu privire la modalitățile de funcționare a sistemelor mixte, pentru a permite Tribunalului să determine care era rolul ambalajului ca atare și, mai exact, al ambalajului purtând logoul Der Grüne Punkt în realizarea obligațiilor de preluare și de recuperare impuse prin decret. Această expunere contradictorie permite Tribunalului să facă următoarele constatări.

131 În primul rând, trebuie arătat că ratele de recuperare stabilite în anexa I la articolul 6 din decretul privind ambalajele sunt calculate ca procente din cantitatea de material comercializată efectiv returnată și recuperată, și nu în funcție de numărul sau de tipul de ambalaje în cauză, fie că acestea poartă sau nu un logo de identificare a unui sistem colectiv. Punctul 1 alineatul (1) din anexa I la articolul 6 din decret prevede astfel că producătorii și distribuitorii de ambalaje trebuie să răspundă exigențelor privind recuperarea ambalajelor pe care le-au comercializat și că aceeași este situația pentru operatorii de sisteme colective în ceea ce privește ambalajele pentru care producătorii sau distribuitorii participă la astfel de sisteme. În această privință, se precizează la punctul 1 alineatul (2) din anexa I la articolul 6 din decret că respectivele cantități de ambalaje sunt determinate „ca procent din cantitate", fie că este vorba de ambalaje comercializate de producător sau de distribuitor sau de cele pentru care producătorul sau distribuitorul participă la un sistem colectiv. În plus, începând de la 1 ianuarie 2000, sistemele individuale și sistemele colective sunt supuse acelorași rate de recuperare pe material [considerentul (19) al deciziei atacate].

132 În al doilea rând, reiese din cele ce precedă că repartizarea cantităților de ambalaje între diferitele sisteme, hotărâtă de producătorul sau de distribuitorul de ambalaje,

nu privește cantități de ambalaje predefinite, ci masele de material care corespund acestor ambalaje. În practică, acest lucru înseamnă că, atunci când un producător de ambalaje decide să încredințeze DSD preluarea și recuperarea a jumătate din ambalajele din material plastic pe care le comercializează în Germania, DSD este încredințată cu sarcina de a colecta și a recupera o cantitate de material ce corespunde unei jumătăți din aceste ambalaje. Pentru a atinge ratele de recuperare prevăzute în decret, DSD trebuie, așadar, să demonstreze autorităților germane faptul că a supus valorificării 60 % din masa plastică încredințată de acest producător (60 % fiind rata de recuperare aplicabilă plasticului). De asemenea, dacă producătorul poate demonstra că a încredințat DSD obligația sa de preluare și de recuperare în ceea ce privește jumătate din cantitatea de plastic comercializată, acesta va trebui, pe de altă parte, să demonstreze că a preluat și recuperat cantitatea de material restantă, corespunzătoare celeilalte jumătăți, prin intermediul unui sistem individual sau a unui alt sistem colectiv.

133 În al treilea rând, din moment ce ratele de recuperare prevăzute în decret sunt atinse și repartizarea cantităților de ambalaje între sisteme se face pe baza cantităților respectivelor materiale, și nu în funcție de ambalajele ca atare, fie că acestea poartă sau nu logoul Der Grüne Punkt, acesta din urmă nu are rolul și importanța pe care i le acordă reclamanta. Astfel, un producător sau un distribuitor de ambalaje care decide să încredințeze întreprinderii DSD preluarea și recuperarea unei părți din ambalajele pe care le comercializează în Germania și să asigure preluarea și recuperarea celeilalte părți a acestor ambalaje, fie el însuși, prin intermediul unui sistem individual, fie prin încredințarea acestuia către un alt sistem colectiv, trebuie doar să repartizeze cantitățile de material între diferitele sisteme în cauză, fără a se preocupa să definească în mod concret comportamentul consumatorului final, contrar celor susținute de reclamantă.

134 Pentru a relua exemplul concret al unui lanț de restaurante fast-food, evocat în cadrul ședinței, aceasta ar însemna că, atunci când consumatorul final cumpără un sandvici vândut într-un ambalaj destinat să păstreze căldura, acest consumator poate decide în mod liber să consume produsul pe loc și să arunce ambalajul în pubelele

instalate de lanțul de restaurante fast-food, în cadrul sistemului său individual, sau să ducă produsul acasă, pentru a dispune apoi de ambalaj în instalațiile de colectare ale DSD situate în proximitatea domiciliului său. Acest ambalaj poate, așadar, să fie returnat în cadrul celor două sisteme de colectare și de recuperare propuse de lanțul de restaurante fast-food pentru a îndeplini obligațiile prevăzute în decret.

135 Contrar celor susținute de reclamantă (a se vedea punctul 112), faptul că ambalajul în cauză poartă, eventual, logoul Der Grüne Punkt, chiar dacă poate fi preluat și recuperat de un alt sistem, nu aduce atingere bunei funcționări a sistemului DSD, dat fiind că aspectul important în relația contractuală dintre reclamantă și producătorul sau distribuitorul de ambalaje este asigurarea preluării și a recuperării efective a cantităților de material de recuperat puse în circulație pe piață, pentru atingerea ratelor prevăzute în decret. Or, după cum a fost prezentat mai sus, atingerea acestor rate pentru sistemul DSD nu se întemeiază pe faptul de a ști dacă ambalajul în cauză poartă sau nu logoul Der Grüne Punkt.

136 Astfel, în ipoteza în care un lanț de restaurante fast-food comercializează 100 de tone de plastic într-un an dat și acesta știe, având în vedere rezultatele din anul anterior, că 50 din aceste 100 de tone se regăsesc în propriul sistem individual, acesta trebuie să apeleze la un sistem colectiv pentru a demonstra că celelalte 50 de tone de plastic puse în circulație pe piață vor fi preluate și recuperate conform obligațiilor din decret. Dacă comportamentul clienților acestui lanț de restaurante fast-food este conform acestei repartizări a cantităților, și anume 50 de tone de plastic pentru a fi returnate și recuperate prin intermediul unui sistem individual și alte 50 de tone de plastic pentru a fi preluate și recuperate prin intermediul unui sistem colectiv, ratele de recuperare ale diferitelor sisteme în cauză vor fi atinse.

137 Dacă totuși comportamentul clienților acestui lanț nu este conform repartiției anticipate a cantităților, atunci vor fi puse în aplicare mecanisme de corecție pentru

a lua în considerare această realitate. De exemplu, dacă numai 10 tone de plastic se regăsesc în sistemul individual, lanțul de restaurante fast-food va trebui să cumpere cele 40 de tone de plastic care lipsesc de la sisteme care au un surplus, întrucât au trebuit să preia și să recupereze 40 de tone de plastic suplimentare. În mod similar, dacă 90 de tone de plastic se regăsesc în sistemul individual, lanțul de restaurante fast-food va putea solicita reducerea redevenței sale către sistemul colectiv în cauză, în măsura în care acest lanț va demonstra că a returnat și a recuperat 40 din cele 50 de tone care i-au fost încredințate. Aceste posibilități de rectificare permit garantarea faptului că fiecare sistem își îndeplinește obligațiile prevăzute în decret, fiind în același timp remunerat în funcție de serviciul furnizat efectiv.

138 Astfel de posibilități de rectificare a cantităților de material atribuite prin contract în funcție de rezultatele concrete ale colectării și recuperării există și în cazul în care un producător sau un distribuitor de ambalaje decide să apeleze la două sau mai multe sisteme colective, precum sistemul DSD și sistemul Landbell. Cu titlu incident, trebuie precizat, de altfel, că aceste posibilități de rectificare au fost concretizate într-un acord de compensare, invocat în cadrul ședinței, care permite diferiților gestionari ai sistemelor să împartă cantitățile de material recuperate de întreprinderile de colectare la care fac apel în privința cantităților de material pentru care sunt responsabili în temeiul contractelor semnate cu producătorii și distribuitorii de ambalaje.

139 În consecință, reiese din cele precedente că producătorul sau distribuitorul de ambalaje nu transferă către DSD un număr determinat de ambalaje destinate a purta logoul Der Grüne Punkt, ci mai degrabă o cantitate de material pe care acest producător sau distribuitor o va comercializa în Germania și în privința căreia acesta înțelege să încredințeze preluarea și recuperarea sistemului DSD. Este, așadar, posibil pentru un producător sau un distribuitor de ambalaje să apeleze la sisteme mixte pentru a se conforma ratelor de recuperare stabilite prin decret.

iv) Cu privire la criticile reclamantei referitoare la analiza prezentată în decizia atacată

140 Această prezentare a modalităților practice de funcționare a sistemelor mixte permite evaluarea domeniului de aplicare al criticilor reclamantei privind analiza expusă în decizia atacată.

141 În prealabil, trebuie reamintit că doar prevederile contractului de utilizare a logoului privind redevența sunt calificate drept abuzive prin decizia atacată [și anume articolul 4 alineatul (1) și articolul 5 alineatul (1) din contract]. În decizia atacată nu este criticat, așadar, faptul că articolul 3 alineatul (1) din contract impune producătorului sau distribuitorului care dorește să utilizeze sistemul DSD să aplice logoul Der Grüne Punkt pe fiecare ambalaj notificat și destinat consumului intern. Pe de altă parte, Comisia consideră abuziv comportamentul DSD ce constă în impunerea plății unei redevențe pentru totalitatea ambalajelor comercializate în Germania cu logoul respectiv, chiar dacă se face dovada că unele dintre aceste ambalaje au fost returnate și recuperate de un alt sistem colectiv sau de un sistem individual.

— Cu privire la absența necesității de a aplica logoul Der Grüne Punkt pe toate ambalajele în cazul în care se apelează la un sistem mixt, datorită posibilității de a utiliza un marcaj selectiv în funcție de sistemul utilizat

142 În primul rând, în legătură cu argumentul reclamantei potrivit căruia nu ar fi necesar ca logoul Der Grüne Punkt să figureze pe ambalaj în cazul în care se

apelează la un sistem mixt, ținând seama de posibilitatea de a aplica sau nu marca Der Grüne Punkt pe ambalaje în funcție de sistemul la care se apelează, reiese din cele anterioare că nicio dispoziție din decret nu impune marcajul selectiv al ambalajelor.

143 În plus, după cum se arată în decizia atacată [considerentele (103)-(107) ale deciziei atacate], marcajul selectiv al ambalajelor în funcție de sistemul utilizat ar avea drept consecință antrenarea unui cost suplimentar semnificativ pentru producătorii și distribuitorii care ar dori să comercializeze un ambalaj uniform în Europa sau să recurgă la sisteme mixte, din cauza necesității de a interveni în stadiul liniei de ambalaje și de a controla comercializarea sa până la stadiul livrării către consumatorul final. În plus, asemenea eforturi riscă să fie zadarnice, ținând seama de faptul că decizia privind locul de preluare și de recuperare a ambalajului aparține consumatorului final, și nu producătorului sau distribuitorului. În orice caz, în argumentația sa, reclamanta nu contestă faptul că marcajul selectiv are drept efect descurajarea producătorilor și a distribuitorilor de ambalaje de a apela la alte sisteme decât sistemul DSD, ceea ce constituie exact unul dintre efectele comportamentului DSD calificat drept abuziv în decizia atacată [considerentele (114) și (115) ale deciziei atacate].

144 În sfârșit, trebuie arătat că exemplele de mărci selective citate de reclamantă nu țin de sfera de aplicare a deciziei atacate, în măsura în care privesc sectoare pentru care o parte din ambalajele în cauză, cea destinată clienților profesionali, este situată în afara domeniului de intervenție al reclamantei, care se ocupă de ambalajele destinate consumatorului final.

145 Trebuie, prin urmare, să se constate că soluția marcajului selectiv, preconizată de reclamantă, nu este impusă în decret și nu permite să se pună capăt abuzului descris în decizia atacată.

— Cu privire la argumentele întemeiate pe absența eliminării concurenței

146 În al doilea rând, în legătură cu argumentele reclamantei potrivit cărora concurența nu este eliminată prin comportamentul în litigiu al DSD, dată fiind creșterea cantităților de ambalaje atribuite sistemelor individuale cu 60 % între 1997 și 2000 și datorită faptului că anumiți clienți ai DSD au trecut de la sistemul său la un alt sistem colectiv (a se vedea punctul 95 de mai sus), trebuie arătat că aceste date nu au în vedere cazul sistemelor mixte ce utilizează în parte sistemul DSD și, în parte, un alt sistem colectiv sau un sistem individual.

147 În plus, creșterea cantităților atribuite sistemelor individuale citate de reclamantă nu pare a fi determinantă, în lumina datelor comunicate de Comisie în duplică, în măsura în care foarte puține ambalaje erau efectiv preluate de sistemele individuale în 1997, și a faptului că doar 333 000 de tone au fost colectate de sistemele individuale în 2000, adică numai 6 % din cele 5,5 milioane de tone colectate de sistemul DSD în acel an.

148 În orice caz, aceste date nu sunt suficiente pentru a pune sub semnul întrebării evaluarea Comisiei, în decizia atacată, în ceea ce privește caracterul abuziv, conform articolului 82 CE, al comportamentului DSD constând în solicitarea plății unei redevențe pentru totalitatea ambalajelor comercializate în Germania cu logoul Der Grüne Punkt, chiar dacă se face dovada că o parte din aceste ambalaje au fost preluate și recuperate de un alt sistem colectiv sau de un sistem individual.

149 Argumentul întemeiat pe dezvoltarea sistemelor individuale și pe trecerea anumitor clienți ai sistemului DSD la un alt sistem colectiv trebuie, așadar, să fie respins.

— Cu privire la necesitatea de a garanta obiectivele decretului

150 În al treilea rând, în privința necesității de a garanta obiectivele decretului prin permisiunea acordată reclamantei de a impune ca ambalajele care sunt încredințate sistemului DSD să poarte exclusiv logoul Der Grüne Punkt (a se vedea punctele 98-100 de mai sus), reiese din prezentarea modalităților practice de funcționare a sistemelor mixte că o asemenea exclusivitate nu este impusă în decret în cazul în care se apelează la sistemele mixte. În plus, examinarea acestor modalități practice permite să se stabilească faptul că logoul nu are incidența pe care i-o atribuie reclamanta, dat fiind faptul că ratele de recuperare care trebuie să fie atinse pentru a respecta obligațiile de preluare și de recuperare enunțate în decret sunt calculate în funcție de materialul colectat, și nu în funcție de marca aplicată pe ambalaje.

151 În această privință, în legătură cu stabilirea rolului jucat de consumatorul final, trebuie arătat că reclamanta este de acord să recunoască faptul că este imposibil să se determine cu certitudine *ex ante* dacă un ambalaj concret va fi efectiv eliminat de sistemul DSD. În plus, reclamanta nu poate contesta în mod valabil că, drept răspuns la o întrebare a Comisiei, care dorea să știe dacă era exact că, „potrivit decretului privind ambalajele, consumatorul este liber să aleagă dacă lasă ambalajul în magazin sau dacă îl returnează acolo ori dacă îl supune eliminării în apropierea domiciliului său", autoritățile germane au răspuns că „decretul nu conține indicații precise ce obligă consumatorul final la restituire" și că „presupunerea conținută în întrebarea Comisiei este, așadar, corectă" [a se vedea observațiile autorităților germane, răspunsul la întrebarea 1.b.aa; reluat în decizia atacată, considerentul (20) în nota de subsol 8]. Cu privire la acest punct, reclamanta nu poate susține că noțiunea de „eliminare în proximitatea domiciliului" vizează eliminarea prin intermediul sistemului public de eliminare a deșeurilor, și nu recurgerea la un sistem colectiv, dat fiind faptul că reiese cu claritate din titlul întrebării nr. 1 adresate de Comisie, care privește mijloacele de respectare a ratelor de recuperare prevăzute

în decret, și din conținutul observațiilor autorităților germane ca răspuns la întrebarea nr. 1 litera (a), care precizează că această colectare în proximitatea consumatorului final se efectuează prin intermediul unui sistem colectiv, că această noțiune trimite la un sistem colectiv în sensul articolului 6 alineatul (3) din decret.

152 În consecință, niciun argument prezentat de reclamantă nu permite punerea sub semnul întrebării a deciziei atacate, în măsura în care aceasta indică faptul că decretul lasă consumatorului final, în cazul sistemului mixt, libertatea de a decide cărui sistem să returneze ambalajul [considerentele (138), (141) și (145) ale deciziei atacate].

153 Pe de altă parte, în privința posibilității de a semnala consumatorului că un ambalaj poate fi returnat și recuperat de mai multe sisteme, reiese din decizia atacată [considerentele (141) și (145) ale deciziei atacate] că diferitele metode de publicitate prevăzute în decret – și anume etichetarea sau orice alt mijloc adecvat pentru sistemele colective [punctul 4 alineatul (2) din anexa I la articolul 6 din decret] și indicarea posibilității de restituire a ambalajului la punctul de vânzare pentru sistemele individuale [articolul 6 alineatul (1) a treia teză din decret] – permit informarea consumatorului final despre diferitele posibilități de restituire propuse pentru ambalajul în cauză, fără să valideze totuși argumentația reclamantei, potrivit căreia aplicarea logoului Der Grüne Punkt pe un ambalaj ar avea ca efect împiedicarea preluării și recuperării de către un alt sistem decât sistemul DSD.

154 În această privință, trebuie reamintit că în decret nu se precizează faptul că logoul Der Grüne Punkt nu poate figura pe ambalajele colectate în cadrul unui sistem colectiv concurent sau al unui sistem individual dacă acestea respectă, în rest, condițiile impuse în decret pentru identificarea sistemului utilizat împreună cu sistemul DSD. Astfel de indicații pot fi cumulative și același ambalaj poate, astfel, să aparțină mai multor sisteme în același timp. În acest sens Comisia a interpretat, în mod întemeiat, conținutul obligației de transparență definite de autoritățile germane în observațiile lor, potrivit cărora este necesar să se definească în mod clar, atât pentru consumatori, cât și pentru autorități, care sunt ambalajele supuse obligației

de preluare la punctele de vânzare sau în imediata vecinătate a acestora și care sunt cele care nu sunt supuse acestei obligații [a se vedea observațiile autorităților germane, răspunsul la întrebarea 2.a, ultima teză; considerentele (20), (141) și (142) ale deciziei atacate].

155 Argumentele privind necesitatea de a garanta obiectivele decretului trebuie, așadar, să fie respinse.

— Cu privire la justificările referitoare la dreptul mărcilor

156 În al patrulea rând, în privința argumentelor reclamantei referitoare la dreptul mărcilor (a se vedea punctele 103-113 de mai sus), trebuie arătat că faptul că logoul Der Grüne Punkt și indicația privind un „mijloc adecvat" ce desemnează un alt sistem colectiv în sensul punctului 4 alineatul (2) din anexa I la articolul 6 din decret figurează pe același ambalaj, în caz de utilizare în comun a două sisteme colective, și faptul că logoul Der Grüne Punkt și indicația unei posibilități de restituire către magazin apar pe același ambalaj, în caz de utilizare în comun a două sisteme colective, nu aduc atingere funcției esențiale a mărcii DSD (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 5 octombrie 1988, Volvo, 238/87, Rec., p. 6211, punctul 9, și Hotărârea Curții Magill, citată anterior, punctele 49 și 50; Hotărârea Tribunalului din 16 decembrie 1999, Micro Leader/Comisia, T-198/98, Rec., p. II-3989, punctul 56). Într-adevăr, după cum este menționat în decizia atacată, reiese dintr-o Hotărâre a Kammergericht Berlin din 14 iunie 1994 că această marcă „se limitează să enunțe, în privința serviciului vizat, că produsul pe care este aplicată poate fi eliminat prin intermediul sistemului DSD", fără a furniza indicații asupra calității serviciului propus [considerentul (145) al deciziei atacate]. În plus, în caz de atribuire a unei părți din ambalaje către un concurent al DSD, consumatorul este liber să decidă dacă recuperează ambalajul prin intermediul sistemului DSD sau prin sistemul concurent.

157 Astfel, întrucât funcția logoului Der Grüne Punkt este aceea de a identifica posibilitatea de eliminare a ambalajului în cauză prin intermediul sistemului DSD, iar acest logo poate fi aplicat împreună cu alte semne sau alte mecanisme ce permit identificarea unei alte posibilități de eliminare prin intermediul unui sistem individual sau al unui sistem colectiv concurent, nu se poate susține că decizia atacată constituie o atingere disproporționată adusă dreptului mărcilor sau, în orice caz, o atingere nejustificată de necesitatea de a evita un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 82 CE.

158 În această privință, critica reclamantei privind utilizarea dată hotărârii Kammergericht Berlin în decizia atacată (a se vedea punctul 109 de mai sus) nu este pertinentă. Această critică se limitează la a arăta contextul particular în care intervine hotărârea, în care Kammergericht Berlin respinge ideea potrivit căreia logoul Der Grüne Punkt ar putea oferi indicații cu privire la calitatea serviciului de eliminare a deșeurilor, fără să repună însă în discuție concluzia la care ajunge Comisia, și anume că mai multe indicații ce informează consumatorul cu privire la conduita necesară în ceea ce privește diferitele sisteme susceptibile să preia și să recupereze pot figura pe același ambalaj. Exemplul expus mai sus al lanțului de restaurante fast-food ilustrează astfel semnificația concretă a mărcii Der Grüne Punkt atunci când aceasta este aplicată pe un ambalaj ale cărui colectare și recuperare aparțin deopotrivă unui alt sistem.

159 În ceea ce privește argumentele întemeiate pe sondajele de opinie furnizate de reclamantă (a se vedea punctul 110 de mai sus), trebuie arătat că rezultatele acestor sondaje nu pun sub semnul întrebării raționamentul expus în decizia atacată. Într-adevăr, în mod logic consumatorii identifică logoul Der Grüne Punkt aplicat pe ambalaj ca fiind indicația faptului că acesta poate fi returnat în instalațiile de colectare situate în proximitatea domiciliului lor. În același timp, acest lucru nu permite să se cunoască reacțiile acestor consumatori în prezența unui ambalaj pe care sunt aplicate mai multe logouri ce identifică sistemele colective. Or, Comisia și intervenientele indică în această privință, după cum a fost confirmat în cadrul ședinței, că instalațiile de colectare utilizate de aceste sisteme sunt în general aceleași

și că, în cea mai mare parte a timpului, consumatorul depune ambalajele în aceste instalații în funcție de materialul utilizat, și nu în funcție de logoul ce figurează pe ambalaje. La fel, în ceea ce privește ipoteza unui sistem mixt ce combină sistemul DSD și un sistem individual, indicația potrivit căreia 48,4 % dintre consumatori nu înțeleg indicațiile contradictorii ce trimit la aceste două sisteme nu pare a fi pertinentă, ținând seama de faptul că acestea nu fac decât să indice libertatea de alegere oferită consumatorului în cazul sistemului mixt și că, prin urmare, acestea nu ar putea crea o contradicție, după cum o ilustrează exemplul lanțului de restaurante fast-food examinat mai sus.

160 Mai mult, trebuie arătat că argumentul întemeiat pe inducerea în eroare a publicului vizat de marcă nu poate avea succes (a se vedea punctul 111 de mai sus), dat fiind faptul că în contractul de utilizare a logoului nu se au în vedere decât utilizatorii acestui logo, și anume producătorii și distribuitorii de ambalaje care au recurs la sistemul DSD, iar nu consumatorii.

161 Cu atât mai mult, trebuie observat că acceptarea exclusivității revendicate de reclamantă nu ar avea alt efect decât împiedicarea producătorilor și a distribuitorilor de ambalaje de a recurge la un sistem mixt și de a legitima posibilitatea, pentru reclamantă, de a fi remunerată pentru un serviciu care, după cum au demonstrat totuși persoanele interesate, nu a fost efectuat în mod concret, întrucât a fost încredințat unui alt sistem colectiv sau unui sistem individual, potrivit modalităților definite la articolul 1 din decizia atacată.

162 Argumentele privind dreptul mărcilor trebuie, așadar, să fie respinse, întrucât nu este adusă nicio atingere funcției proprii a mărcii Der Grüne Punkt în cazul sistemelor mixte.

— Cu privire la buna funcționare a sistemului DSD

163 În ultimul rând, în privința argumentelor referitoare la necesitatea de a respecta buna funcționare a sistemului DSD (a se vedea punctele 115 și 116 de mai sus), reiese din cele precedente că acesta nu este repus în discuție în cazul sistemelor mixte. În orice caz, necesitățile proprii funcționării sistemului DSD nu ar putea fi capabile să justifice comportamentul reclamantei, caracterizat în Hotărârile BäKo a Bundesgerichtshof și Hertzel a Oberlandesgericht Düsseldorf, citate de Comisie (a se vedea punctele 116 și 118 de mai sus), în diferitele plângeri prezentate Comisiei [considerentele (3) și (6) ale deciziei atacate] și în teza prezentată inițial de DSD în cererea sa introductivă (a se vedea punctul 115 de mai sus), ce constă în impunerea plății unei redevențe pentru totalitatea ambalajelor comercializate în Germania cu logoul Der Grüne Punkt, deși se face dovada faptului că unele dintre aceste ambalaje au fost returnate și recuperate de un alt sistem colectiv sau de un sistem individual.

v) Concluzie

164 Reiese din cele precedente că, în conformitate cu ceea ce este indicat în decizia atacată, nici decretul privind ambalajele, nici dreptul mărcilor, nici necesitățile proprii funcționării sistemului DSD nu autorizează reclamanta să impună întreprinderilor care apelează la sistemul său plata unei redevențe pentru totalitatea ambalajelor comercializate în Germania cu logoul Der Grüne Punkt atunci când aceste întreprinderi demonstrează că nu recurg la sistemul DSD pentru o parte sau pentru totalitatea acestor ambalaje.

165 În consecință, primul motiv trebuie să fie respins.

2. *Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 3 din Regulamentul nr. 17 și pe încălcarea principiului proporționalității*

166 Reclamanta arată că, potrivit articolului 3 din Regulamentul nr. 17, Comisia poate, prin decizie, să oblige întreprinderile să pună capăt încălcării constatate. Decizia ce vizează încetarea încălcării trebuie să respecte principiul proporționalității și nu poate, în consecință, dispune decât ceea ce este adecvat și necesar pentru a pune capăt încălcării și pentru restabilirea legalității conform prevederilor care au fost încălcate (Hotărârea Tribunalului din 10 iulie 1991, ITP/Comisia, T-76/89, Rec., p. II-575, punctul 80, și Hotărârea Tribunalului din 8 iunie 1995, Langnese-Iglo/Comisia, T-7/93, Rec., p. II-1533, punctul 209). Or, în speță, măsurile impuse prin articolele 3, 4 și 5 din decizia atacată nu ar corespunde acestor exigențe.

a) Cu privire la marcajul selectiv

167 În esență, reclamanta susține că marcajul selectiv al ambalajelor în funcție de sistemul utilizat este mai adecvat decât obligația impusă în decizia atacată.

168 Reclamanta arată că, în decizia atacată, Comisia indică faptul că, pentru clienții DSD, etichetarea selectivă a unui ambalaj uniform (cu sau fără marca Der Grüne Punkt) nu ar avea succes „într-un număr deloc neglijabil de cazuri în fața realităților economice" [considerentul (103) al deciziei atacate]. Nicio licență obligatorie nu ar trebui, așadar, să fie impusă în cazul în care etichetarea selectivă nu ar eșua din cauza realităților economice. În asemenea cazuri, un abuz de poziție dominantă ar fi, în sine, exclus, iar măsurile prevăzute la articolul 3 și la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată ar fi disproporționate.

169 Comisia subliniază că decizia atacată are în vedere ipoteze în care ambalajele sunt toate identice și că expune motivele pentru care nu ar fi realist să se ceară producătorilor și distribuitorilor de ambalaje să le diferențieze potrivit sistemului de preluare și de recuperare la care se apelează.

170 Tribunalul amintește că, în stadiul descrierii abuzului de poziție dominantă, decizia atacată a examinat argumentația DSD potrivit căreia producătorii și distribuitorii de ambalaje care apelează la sistemul său trebuiau să fie capabili să renunțe la aplicarea logoului Der Grüne Punkt pe ambalajele care nu aparțineau sistemului DSD. Potrivit deciziei atacate, marcajul selectiv al ambalajelor, în funcție de sistemul utilizat, nu constituie o soluție adecvată, care să permită producătorilor și distribuitorilor de ambalaje să utilizeze un sistem individual sau un alt sistem colectiv împreună cu sistemul DSD. Într-adevăr, Comisia estimează că acest lucru ar antrena o creștere semnificativă a costurilor de producție și de distribuție [considerentele (104) și (105) ale deciziei atacate], că este dificil, aproape imposibil, să se controleze parcursul unui ambalaj în circuitul de comercializare [considerentul (106) al deciziei atacate] și că revine consumatorului să decidă cu privire la locul de preluare în cazul în care se apelează la un sistem individual și la un sistem colectiv [considerentul (107) al deciziei atacate].

171 În acest context trebuie înțeles extrasul din decizia atacată, citat de reclamantă, potrivit căruia renunțarea la aplicarea logoului Der Grüne Punkt pe ambalajele care nu aparțin sistemului DSD „nu ar avea succes într-un număr deloc neglijabil de cazuri în fața realităților economice" [considerentul (103) al deciziei atacate].

172 Totuși, nu se poate deduce din această evaluare că măsurile impuse în articolele 3-5 din decizia atacată sunt disproporționate. Într-adevăr, aceste măsuri se limitează la obligarea DSD să nu perceapă redevențe asupra totalității ambalajelor purtând logoul Der Grüne Punkt atunci când se demonstrează că o parte din aceste ambalaje

au fost returnate și recuperate prin intermediul altui sistem. Or, după cum reiese din examinarea modalităților de funcționare a sistemelor mixte, efectuată în cadrul primului motiv (a se vedea punctele 131-138 de mai sus), concurența între sisteme se efectuează pe baza cantităților de material de recuperat, și nu în funcție de cantitățile predefinite de ambalaje care ar aparține exclusiv – mai ales prin intermediul marcajului selectiv – unuia sau altuia dintre sistemele la care se apelează. În plus, măsurile în cauză nu aduc atingere într-un mod disproporționat intereselor DSD, întrucât aceasta este în continuare remunerată pentru serviciul pe care îl asigură, și anume preluarea și recuperarea cantităților de material încredințate de producătorii și distribuitorii de ambalaje care se afiliază la sistemul său.

173 În consecință, faptul că este posibil, din punct de vedere teoretic, să se aplice în mod selectiv logoul pe ambalaje nu poate avea drept consecință anularea măsurilor citate anterior, dat fiind că această soluție este mai costisitoare și mai dificil de pus în practică pentru producătorii și distribuitorii de ambalaje decât măsurile definite la articolele 3-5 din decizia atacată, care vizează doar limitarea remunerației serviciului propus de DSD la serviciul prestat efectiv de sistemul său.

174 În cele din urmă, acceptarea principiului marcajului selectiv ar însemna pentru Comisie să permită DSD să continue să abuzeze de poziția sa dominantă, în măsura în care costurile legate de această soluție și dificultățile practice de punere în aplicare riscă să descurajeze clienții DSD să apeleze la un alt sistem decât sistemul DSD pentru preluarea și recuperarea în Germania a unei părți (ipotezele nr. 1 și 2) sau a totalității ambalajelor lor (ipoteza nr. 3).

175 În consecință, această primă critică trebuie să fie respinsă.

b) Cu privire la impunerea unei licențe obligatorii fără limită în timp

176 Reclamanta susține că articolul 3 și articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată sunt disproporționate, întrucât acestea obligă să se acorde terților o licență de utilizare a mărcii Der Grüne Punkt fără limită în timp, și aceasta chiar în caz de neparticipare la sistemul DSD, chiar dacă singura motivare oferită cu privire la acest punct ar ține de faptul că intrarea pe piață ar fi mult îngreunată din cauza dispozițiilor contractuale în litigiu [a se vedea considerentul (115) al deciziei atacate]. O licență obligatorie nu ar putea, așadar, să fie avută în vedere decât pentru perioada corespunzătoare intrării pe piață a concurenților.

177 Comisia subliniază că potențialii concurenți ai reclamantei ar fi din nou îndepărtați de pe piață dacă clienții lor ar redeveni plătitori ai redevenței datorate către DSD pentru cantitățile retrase din sistemul DSD.

178 Tribunalul reamintește că, în cadrul evaluării sale privind articolul 82 CE, decizia atacată a considerat că acest comportament al DSD, constând în impunerea plății unei redevențe pentru totalitatea ambalajelor comercializate în Germania cu logoul Der Grüne Punkt, reprezenta un abuz de exploatare și o barieră la intrare [considerentele (110)-(135) și articolul 1 din decizia atacată]. Potrivit deciziei, redevența nu poate fi impusă atunci când producătorii și distribuitorii de ambalaje care recurg la sistemul DSD doar pentru o parte din ambalajele comercializate în Germania demonstrează că se achită de obligațiile de preluare și de recuperare impuse în decret prin intermediul sistemelor colective concurente sau al sistemelor individuale (ipotezele nr. 1 și 2). În mod similar, redevența nu poate fi solicitată atunci când producătorii și distribuitorii de ambalaje care nu au apelat la sistemul DSD în Germania, dar comercializează în acest stat un ambalaj standardizat pe care îl comercializează și în alt stat membru, pentru care se afiliază la un sistem de

preluare ce utilizează logoul Der Grüne Punkt, demonstrează că se achită de obligațiile impuse în decret prin intermediul sistemelor colective concurente sau al sistemelor individuale (ipoteza nr. 3).

179 Cu scopul de a pune capăt acestei încălcări a articolului 82 CE, Comisia impune DSD să respecte obligațiile definite la articolul 3 și la articolul 4 alineatul (1) din decizia atacată.

180 Aceste obligații nu vizează, așadar, terții, ci producătorii sau distribuitorii de ambalaje care sunt fie cocontractanți ai DSD în cadrul contractului de utilizare a logoului (cazul articolului 3, care vizează ipotezele nr. 1 și 2), fie titularii unei licențe de utilizare a mărcii Der Grüne Punkt în alt stat membru, în cadrul unui sistem de preluare sau de recuperare ce utilizează logoul corespunzător acestei mărci [cazul articolului 4 alineatul (1), care vizează ipoteza nr. 3].

181 De asemenea, aceste obligații nu au ca obiect să impună societății DSD o licență fără limită în timp pentru utilizarea mărcii Der Grüne Punkt, ci doar să oblige DSD să nu perceapă redevențe pentru totalitatea ambalajelor purtând logoul Der Grüne Punkt atunci când se demonstrează că totalitatea sau doar o parte din aceste ambalaje au fost returnate și recuperate prin intermediul unui alt sistem.

182 În consecință, atât timp cât utilizatorii logoului Der Grüne Punkt aduc dovada preluării și recuperării efective de către sistemul sau sistemele colective sau individuale la care fac apel a cantităților de ambalaje pentru care nu apelează la sistemul DSD, reclamanta nu poate susține că ar fi disproporționat să i se solicite să nu fie plătită pentru un serviciu pe care nu îl furnizează.

183 Prin urmare, se impune respingerea celei de a doua critici

c) Cu privire la obligația de prestație prealabilă

184 Reclamanta arată că reiese din articolul 3 prima teză, din articolul 4 alineatul (1) și din articolul 5 alineatele (2) și (3) din decizia atacată că utilizatorii logoului pot refuza în mod liber să plătească redevența pentru utilizarea mărcii Der Grüne Punkt, afirmând că au intenția de a nu mai recurge la sistemul DSD pentru o parte din ambalajele lor și că își vor îndeplini obligațiile ce rezultă din decret prin intermediul unei soluții individuale de eliminare. Articolul 5 alineatele (3) și (7) din decizia atacată interzice reclamantei să solicite prezentarea atestării din partea unui expert înainte de data prevăzută în decret (și anume data de 1 mai a anului următor) sau să solicite alte justificări. Această măsură ar fi disproporționată și ar conduce la o repartizare inechitabilă a riscurilor, în măsura în care reclamanta ar trebui să renunțe la plata prealabilă a redevenței și să supună această plată unei proceduri de prezentare a dovezii care va avea loc 16 luni mai târziu, suportând, în această perioadă, riscul lichidității clientului său.

185 Comisia susține că ipoteza potrivit căreia cvasitotalitatea ambalajelor distribuite ar fi retrase din sistemul DSD nu este deloc plauzibilă, din cauza obligațiilor de probă aferente. În plus, noțiunea de „prestație prealabilă" ar fi inexactă, dat fiind că reclamanta nu ar fi constrânsă să obțină o plată *a posteriori* decât dacă celelalte sisteme de colectare nu și-ar atinge ratele prevăzute. Or, întreprinderile care propun sisteme de colectare individuale nu își vor sfătui clienții să acționeze astfel, întrucât

ele se străduiesc să atingă rata prevăzută pentru cantitatea care le este atribuită prin contract, cu scopul de a evita obligația de a obține o licență parțială, *a posteriori*, de la un concurent, completată dacă este cazul de plata unor dobânzi, dacă această rată nu este atinsă.

186 Cu titlu prealabil, Tribunalul arată că ipoteza avansată de reclamantă potrivit căreia anumiți utilizatori ai logoului ar putea refuza să plătească redevența pentru utilizarea mărcii Der Grüne Punkt, afirmând că au intenția de a nu mai apela la sistemul DSD pentru o parte din ambalajele lor, nu este, în practică, deloc plauzibilă, ținând seama de faptul că decretul impune acestor utilizatori să aducă dovada că și-au respectat obligațiile de preluare și de recuperare a ambalajelor comercializate prin intermediul unui alt sistem și că, în caz contrar, acești utilizatori ar trebui, prin urmare, să achiziționeze cantitățile care lipsesc de la sistemul DSD, dacă acest sistem a returnat cantitățile de material corespunzătoare acestor ambalaje (a se vedea punctele 137 și 138 de mai sus).

187 Pe de altă parte, reiese de la articolul 5 alineatul (3) din decizia atacată că „DSD nu poate în niciun caz să impună ca atestarea să fie prezentată la o dată anterioară celei prevăzute în decretul privind ambalajele", iar de la articolul 5 alineatul (7) că „nicio altă dispoziție din contractul de utilizare a logoului nu poate fi aplicată într-un mod care ar avea ca efect creșterea exigențelor privind elementele de probă ce trebuie furnizate către DSD".

188 Aceste măsuri vizează să garanteze posibilitatea, pentru producătorul sau distribuitorul de ambalaje care apelează la un sistem colectiv concurent sau la un sistem individual pentru o parte din ambalajele pe care le comercializează, de a furniza DSD atestarea gestionarului sau a expertului independent ori certificatul unui auditor, necesar pentru a demonstra că obligațiile impuse prin decret sunt îndeplinite prin intermediul altui sistem decât sistemul DSD pentru o cantitate determinată de ambalaje [a se vedea articolul 5 alineatele (1), (2), (4) și (6)].

189 În consecință, reclamanta nu ar putea susține că aceste măsuri sunt disproporționate, dat fiind că această procedură de certificare este valabilă pentru toate sistemele, inclusiv pentru sistemul DSD, și că aceasta nu prezintă motive speciale care să justifice exceptarea sistemului DSD de la această procedură. În plus, noțiunea de „prestație prealabilă" invocată de reclamantă este înșelătoare, dat fiind că DSD este remunerată în funcție de cantitățile de material care îi sunt încredințate de clienții săi și că doar în cazul unei probleme, adică în situația în care celelalte sisteme de colectare nu își ating ratele prevăzute pentru cantitățile care le-au fost încredințate, DSD poate solicita să fie remunerată pentru surplus.

190 Prin urmare, a treia critică trebuie să fie respinsă.

d) Cu privire la excluderea unei redevențe adecvate pentru simpla utilizare a mărcii

191 Reclamanta susține că, la articolele 3 și 4 din decizia atacată, Comisia o obligă să nu perceapă redevența atunci când se dovedește că obligațiile ce reies din decret sunt respectate printr-o altă metodă. DSD nu ar avea, așadar, dreptul să solicite o redevență utilizatorilor logoului pentru simpla utilizare a mărcii Der Grüne Punkt. Această excludere ar fi contrară jurisprudenței Curții, care admite perceperea unei redevențe rezonabile (Hotărârea Volvo, citată anterior, punctul 11).

192 Comisia subliniază că în decizia atacată nu se impune DSD o licență obligatorie, ci se urmărește doar să se evite ca DSD să perceapă redevențe când ambalajul pe care este aplicat logoul nu este returnat și recuperat de sistemul DSD. În cadrul ședinței, Comisia a precizat că, întrucât contractul de utilizare a logoului notificat de DSD nu

distinge între redevența datorată în contul utilizării mărcii și cea datorată în contul utilizării sistemului DSD, decizia nu se pronunță asupra aspectului dacă o redevență poate fi solicitată pentru simpla utilizare a mărcii.

193 Tribunalul arată că obligația impusă DSD prin articolul 3 din decizia atacată permite producătorilor și distribuitorilor care apelează la sistemul său doar pentru o parte din ambalajele lor să nu plătească redevența către DSD atunci când se face dovada că ambalajele purtând logoul Der Grüne Punkt nu au fost colectate și recuperate de sistemul DSD, ci de un sistem concurent.

194 Totuși, chiar și în acest caz, nu ar putea fi exclus ca marca Der Grüne Punkt aplicată pe ambalajul în cauză să poată avea o valoare economică în sine, întrucât aceasta permite să se indice consumatorului că ambalajul în cauză poate fi returnat în sistemul DSD, după cum se indică, de altfel, în decizia atacată [considerentul (145) al deciziei atacate]. Astfel, chiar dacă ambalajul respectiv nu este returnat efectiv în sistemul DSD și se demonstrează că echivalentul său în materiale a fost colectat sau recuperat printr-un sistem concurent, nu este mai puțin adevărat că marca lasă consumatorului posibilitatea de a elimina acest ambalaj prin intermediul sistemului DSD. O asemenea posibilitate oferită consumatorului pentru toate ambalajele comercializate cu logoul Der Grüne Punkt, fie că aparțin, fie că nu aparțin sistemului DSD, după o verificare a cantităților colectate, este susceptibilă să aibă un preț care, deși nu poate reprezenta prețul efectiv al prestației de colectare și de recuperare, așa cum ar putea fi cazul în aplicarea dispozițiilor în litigiu ale contractului de utilizare a logoului, ar trebui să poată fi plătit către DSD în schimbul prestației oferite în speță, și anume punerea la dispoziție a sistemului său.

195 Chestionată cu privire la acest punct în cadrul ședinței, Comisia a recunoscut că această întrebare nu fusese avută în vedere în decizia atacată, care se limita la

examinarea legalității comportamentului DSD în ceea ce privește plata unei redevențe pentru o prestație în privința căreia se făcea dovada că nu fusese efectuată de sistemul DSD, ci de un alt sistem.

196 În consecință, trebuie arătat că decizia atacată trebuie să fie interpretată în sensul în care nu exclude posibilitatea ca DSD să primească o redevență adecvată pentru simpla utilizare a mărcii, în ipoteza în care se demonstrează că ambalajul ce poartă logoul Der Grüne Punkt a fost returnat și recuperat de un alt sistem.

e) Cu privire la posibilitatea de aplicare a unei mențiuni explicative

Argumentele părților

197 Reclamanta susține că obligația definită la articolul 3 primul paragraf din decizia atacată este disproporționată, în măsura în care aceasta nu permite să se impună utilizatorilor logoului să aplice o mențiune explicativă pe ambalaje în ipotezele nr. 1 și 2. Potrivit DSD, o asemenea mențiune explicativă, care ar putea fi aplicată fără dificultate de către producătorii și distribuitorii de ambalaje care apelează la sistemul său, ar permite atenuarea încălcării mărcii Der Grüne Punkt care ar rezulta din decizia atacată. Această mențiune ar putea, așadar, să indice consumatorului că, într-un anume land, ambalajul nu participă la sistemul DSD, ci la un alt sistem colectiv (ipoteza nr. 1), sau că, deși ambalajul poartă pe etichetă logoul Der Grüne Punkt, anumite puncte de vânzare nu apelează la sistemul corespunzător, ci la un sistem individual (ipoteza nr. 2).

198 Pe de altă parte, reclamanta arată că, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din decizia atacată, poate impune ca producătorii sau distribuitorii de ambalaje care nu apelează la sistemul DSD în Germania, dar comercializează în alt stat membru un ambalaj standardizat pentru care se afiliază la un sistem de preluare ce utilizează logoul Der Grüne Punkt (ipoteza nr. 3), să aplice o mențiune explicativă pe ambalaj, cu scopul de a atrage atenția consumatorului asupra faptului că acest ambalaj nu este preluat de sistemul DSD în Germania. Potrivit reclamantei, o asemenea măsură ar fi disproporționată, dat fiind că o altă măsură, și anume disimularea totală a logoului Der Grüne Punkt, și nu simpla aplicare a unei mențiuni explicative alături de logoul respectiv, ar afecta mai puțin funcția de origine a mărcii sale.

199 Comisia observă că, în ceea ce privește ipoteza nr. 1, nu există niciun indiciu în sensul că decretul interzice sistemelor concurente utilizarea aceluiași logo. În opinia reclamantei întreprinderile supuse acestor obligații ar trebui să modifice mențiunea explicativă la fiecare introducere a sistemului concurent într-un nou land. În acest scop, în special în faza de lansare a concurenței, ar trebui să se modifice continuu ambalajele. Pentru ipoteza nr. 2, o mențiune explicativă pe ambalaj ar fi imposibilă. În privința ipotezei nr. 3, Comisia arată că dacă marca Der Grüne Punkt ar beneficia de protecția invocată de reclamantă, producătorii ar trebui să prevadă ambalaje diferite pentru fiecare stat membru, ceea ce nu ar fi rentabil din punct de vedere economic și ar constitui un obstacol în calea schimburilor comerciale.

Aprecierea Tribunalului

200 În privința criticii referitoare la articolul 3 primul paragraf din decizia atacată, trebuie arătat că aplicarea mențiunilor explicative dorite de reclamantă nu poate avea ca efect încetarea abuzului de poziție dominantă descris la articolul 1 din

decizie. Astfel de mențiuni explicative s-ar întemeia, într-adevăr, pe ideea că ar fi posibil să se distingă ambalajele ce poartă logoul Der Grüne Punkt, care aparțin sistemului DSD, de cele pe care este aplicat logoul Der Grüne Punkt, dar care nu aparțin sistemului DSD și care ar trebui, așadar, să facă obiectul unei mențiuni destinate să atragă atenția consumatorului. Or, după cum s-a arătat (a se vedea punctele 131-138 de mai sus), modalitățile de funcționare a sistemelor mixte nu se întemeiază pe identificarea ambalajelor de către consumatori, care rămân liberi să decidă cărui sistem vor returna ambalajul, ci pe atribuirea cantităților de materiale pentru recuperare.

201 Aplicarea mențiunilor explicative dorite de reclamantă nu permite, așadar, să se pună capăt abuzului de poziție dominantă descris de Comisie în ipotezele nr. 1 și 2.

202 În consecință, trebuie respinsă critica referitoare la caracterul disproporționat al articolului 3 alineatul (1) din decizia atacată, întrucât acesta nu are în vedere posibilitatea de a aplica o mențiune explicativă.

203 În privința criticii referitoare la articolul 4 alineatul (2) din decizia atacată, trebuie arătat că din această măsură reiese că „DSD poate subordona exonerarea de la plata redevenței condiției ca, pe ambalajele vizate [de ipoteza nr. 3], alături de logoul [Der Grüne Punkt], atenția consumatorului final să fie atrasă, printr-o mențiune în acest sens sau în orice altă formă adecvată, asupra faptului că ambalajul nu este returnat de sistemul înființat de DSD, conform articolului 6 alineatul (3) din decret". Această dispoziție constă în simpla preluare a unui angajament propus de DSD în cadrul procedurii administrative [considerentele (63) și (133) ale deciziei atacate]. DSD nu poate, așadar, să susțină, în cadrul prezentei proceduri, că o altă soluție decât cea pe care a propus-o ea însăși Comisiei constituie, pe viitor, o soluție mai adecvată pentru

a răspunde problemei identificate în cadrul procedurii. În plus, acceptarea soluției preconizate de reclamantă, și anume disimularea logoului Der Grüne Punkt, mai degrabă decât mențiunea explicativă alături de logoul în cauză, ar însemna să se impună producătorilor de ambalaje să prevadă diferite tipuri de ambalaje pentru fiecare stat membru, ceea ce nu ar fi rațional din punct de vedere economic.

204 În consecință, trebuie respinsă critica privind caracterul disproporționat al articolului 4 alineatul (2) din decizia atacată, datorat faptului că acest articol impune aplicarea unei mențiuni explicative pe ambalaj, deși ar fi fost posibilă disimularea logoului Der Grüne Punkt.

3. *Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 86 alineatul (2) CE și a articolului 253 CE*

a) Argumentele părților

205 Reclamanta susține că o încălcare a articolului 82 CE este exclusă, întrucât acesteia îi este încredințat un serviciu de interes economic general în sensul articolului 86 alineatul (2) CE, și anume gestiunea deșeurilor în scopuri de mediu și, mai precis, colectarea și recuperarea ambalajelor de pe întreg teritoriul german, inclusiv din zonele rurale nerentabile (Hotărârea Curții din 27 aprilie 1994, Almelo, C-393/92, Rec., p. I-1477, punctul 47, și Hotărârea Curții din 23 mai 2000, Sydhavnens Sten & Grus, C-209/98, Rec., p. I-3743, punctele 75 și 76; Hotărârea Tribunalului din 27 februarie 1997, FFSA și alții/Comisia, T-106/95, Rec., p. II-229, punctul 72). Acest serviciu de interes economic general i-ar fi fost încredințat de landurile germane prin faptul recunoașterii sistemului DSD în temeiul articolului 6 alineatul (3) a unsprezecea teză din decret. Or, în decizia atacată s-ar amenința realizarea, în

condiții acceptabile din punct de vedere economic, a acestui serviciu, întrucât s-ar distruge efectul de semnal al mărcii Der Grüne Punkt și ar exista riscul să nu i se mai permită să elimine deșeurile de pe întreg teritoriul. În mod similar, în decizia atacată s-ar încălca obligația de motivare care îi incumbă în temeiul articolului 253 CE, întrucât nu s-ar pronunța cu privire la articolul 86 alineatul (2) CE.

206 Comisia, susținută de intervenientă, contestă afirmația potrivit căreia DSD ar fi titulara unui serviciu de interes economic general încredințat de autoritățile regionale responsabile cu deșeurile, în măsura în care orice operator al sistemului colectiv ar putea obține aceeași autorizație ca și DSD în temeiul articolului 6 alineatul (3) a unsprezecea teză din decret. În plus, ar reieși din decret că legislatorul nu ar fi dorit împiedicarea coexistenței sistemelor individuale și a sistemelor colective, în paralel cu sistemul înființat de reclamantă. Această concurență nu ar fi un risc, ci obiectivul decretului.

b) Aprecierea Tribunalului

207 Potrivit articolului 86 alineatul (2) CE, întreprinderile însărcinate cu gestiunea serviciilor de interes economic general sunt supuse regulilor din tratat, în special regulilor privind concurența, în măsura în care aplicarea acestor reguli nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată. Acest articol dispune, de asemenea, că dezvoltarea schimburilor comerciale nu trebuie să fie afectată într-o măsură care contravine intereselor Comunității.

208 În speță, trebuie arătat că, și în cazul în care se presupune că reclamantei i s-ar fi încredințat un serviciu de interes economic general, în sensul articolului 86 alineatul

(2) CE, cu același titlu ca și toate sistemele colective omologate de autoritățile landurilor, nu este mai puțin adevărat că riscul unei repuneri în discuție a acestei misiuni prin decizia atacată nu este demonstrat.

209 Într-adevăr, contrar celor susținute de reclamantă în cadrul prezentului motiv, faptul că DSD nu poate fi remunerată pentru o prestație despre care s-a demonstrat că este efectuată de un alt sistem nu permite în niciun fel să se stabilească faptul că în decizia atacată se periclitează realizarea, în condiții acceptabile din punct de vedere economic, a serviciului de preluare și de recuperare încredințat sistemului DSD.

210 În particular, reiese de la punctele 156-158 de mai sus că în decizia atacată nu se repune în discuție funcția esențială a mărcii Der Grüne Punkt în cadrul contractului de utilizare a logoului. În mod similar, niciun element prezent în dosarul cauzei nu permite să se concluzioneze că decizia atacată riscă să nu mai permită societății DSD să elimine ambalajele de pe întreg teritoriul german.

211 Pe de altă parte, întrucât reclamanta nu a invocat beneficiul articolului 86 alineatul (2) CE în cadrul procedurii administrative, nu s-ar putea reproșa Comisiei că nu și-a motivat decizia cu privire la acest punct.

212 În consecință, cel de al treilea motiv trebuie să fie respins.

213 Reiese din cele precedente că acțiunea trebuie să fie respinsă în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

214 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții și Comisia, Landbell și BellandVision au solicitat obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea acesteia la plata propriilor cheltuieli de judecată, precum și a celor efectuate de Comisie, de Landbell și de BellandVision, inclusiv cele aferente procedurii privind măsurile provizorii. Vfw, care nu a solicitat obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată, va suporta propriile cheltuieli de judecată, inclusiv cele aferente procedurii privind măsurile provizorii.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera întâi)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă reclamanta, Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH, la plata propriilor cheltuieli de judecată, precum și a cheltuielilor de judecată efectuate de Comisie, de Landbell AG für Rückhol-Systeme și de BellandVision GmbH, inclusiv cele aferente procedurii privind măsurile provizorii.

3) **Obligă Vfw AG la plata propriilor cheltuieli de judecată, inclusiv cele aferente procedurii privind măsurile provizorii.**

García-Valdecasas Cooke Labucka

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 24 mai 2007.

Grefier

E. Coulon

Președinte

J. D. Cooke

Cuprins

Cadrul juridic ..... II - 1612

A — Decret privind prevenirea producerii de deșeuri de ambalaje ..... II - 1612

B — Sistem colectiv al Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH și contract de utilizare a logoului ..... II - 1615

Situația de fapt ..... II - 1618

Procedura și concluziile părților ..... II - 1620

În drept ..... II - 1623

A — Decizia atacată ..... II - 1623

1. Cu privire la posibilitatea de a combina mai multe sisteme de preluare și de recuperare pentru a îndeplini obligațiile prevăzute de decretul privind ambalajele ..... II - 1624

2. Apreciere privind articolul 82 CE ..... II - 1625

3. Apreciere privind articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17 ..... II - 1630

B — Cu privire la admisibilitatea acțiunii ..... II - 1634

1. Cu privire la admisibilitatea acțiunii în ceea ce privește articolul 4 din decizia atacată ..... II - 1634

2. Cu privire la invocarea motivelor în cursul procedurii ..... II - 1636

3. Cu privire la luarea în considerare a anumitor anexe prezentate de reclamantă ..... II - 1637

a) Cu privire la anexele pregătite de C. Weidemann ..... II - 1637

b) Cu privire la sondajele de opinie anexate replicii ..... II - 1639

C — Cu privire la fond ..... II - 1639

1. Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 82 CE ..... II - 1640

a) Observații preliminare cu privire la ipoteza licenței obligatorii gratuite II - 1640

Argumentele părților ..... II - 1640

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1641

b) Argumentele părților privind abuzul de poziție dominantă ..... II - 1642

i) Cu privire la absența necesității de a utiliza marca Der Grüne Punkt pentru participarea la un sistem concurent al sistemului DSD .... II - 1642

ii) Cu privire la absența eliminării concurenței în lipsa licenței obligatorii a mărcii Der Grüne Punkt ..... II - 1643

iii) Cu privire la diferitele justificări ale comportamentului DSD ..... II - 1644

— Cu privire la necesitatea de a garanta obiectivele decretului ... II - 1644

— Cu privire la justificările referitoare la dreptul mărcilor ..... II - 1647

— Cu privire la buna funcționare a sistemului DSD ..... II - 1651

c) Aprecierea Tribunalului ..... II - 1653

i) Cu privire la abuzul descris în decizia atacată ..... II - 1653

ii) Cu privire la exclusivitatea revendicată de reclamantă ..... II - 1655

iii) Cu privire la modalitățile de funcționare a sistemelor mixte ..... II - 1657

iv) Cu privire la criticile reclamantei referitoare la analiza prezentată în decizia atacată ..... II - 1662

— Cu privire la absența necesității de a aplica logoul Der Grüne Punkt pe toate ambalajele în cazul în care se apelează la un sistem mixt, datorită posibilității de a utiliza un marcaj selectiv în funcție de sistemul utilizat ..... II - 1662

— Cu privire la argumentele întemeiate pe absența eliminării concurenței ..... II - 1664

— Cu privire la necesitatea de a garanta obiectivele decretului ... II - 1665

— Cu privire la justificările referitoare la dreptul mărcilor ..... II - 1667

— Cu privire la buna funcționare a sistemului DSD ..... II - 1670

v) Concluzie ..... II - 1670

2. Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 3 din Regulamentul nr. 17 și pe încălcarea principiului proporționalității ..... II - 1671

a) Cu privire la marcajul selectiv ..... II - 1671

b) Cu privire la impunerea unei licențe obligatorii fără limită în timp ... II - 1674

c) Cu privire la obligația de prestație prealabilă ..... II - 1676

d) Cu privire la excluderea unei redevențe adecvate pentru simpla utilizare a mărcii ..... II - 1678

e) Cu privire la posibilitatea de aplicare a unei mențiuni explicative ..... II - 1680

Argumentele părților ..... II - 1680

Aprecierea Tribunalului ..... II - 1681

3. Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 86 alineatul (2) CE și a articolului 253 CE ..... II - 1683

a) Argumentele părților ..... II - 1683

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 1684

Cu privire la cheltuielile de judecată ..... II - 1686